

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadhatnak el.
 —
 Észirator nem adatkul vissza.
 —
 Egyes szám ára 20 kr.
 A szilveterben minden garmonsor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.
ZEMPLENMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetések: Minden egyes sor után 1kr.
 Azonfelül bályeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűt a kézzel ellátott hirdetésekért tértmérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.
 —
 Állandó hirdetések: eredmény nyújtatik.
 —
 Hirdetést a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

A nőnevelésről.

— Két czikk. —
 I.

Hazánkban néhány év óta öröndetes mozgalom indult meg a női nevelés nagyfonságú ügyében. Kormány és társadalom nagy része egyiránt lelkesedik érte, érdekében minden lehető megtesz, vállvetve iparkodik az ebbeni mulasztásainkat kipótolni és az erre czélzó törekvéseknek oly irányt szabni, oly lendületet adni, hogy a siker nagysága megfelelő legyen a megindított mozgalom nagyságának, és hogy az eredmény megállja a bírálót — a szükség, a gyakorlati élet követelményei előtt. E feladat nem könnyű, keresztülvitele kiváló megfontolást igényel, mert minden ballépés kétszeresen maga után vonja rosz következményeit.

Rendszerünk bir már annyi multtal, annak megítélésére és kimondására, vajjon közeledünk-e a kitüzött czélhoz? És e kérdésre igenlőleg válaszolhatunk. Közeledünk, de a mint az összegezett eredmények mutatják, még mindig nem az igazi uton, a miről különben legutóbb a közokt. miniszternek több szakemberrel a leányiskolák tantervének megváltoztatása, illetőleg reformálása érdekében tartott értekezlete is tanubizonyosságot tesz. Öröndetes tudomásul szolgál ez az ügy barátainak, mert biztositókat látnak benne, egyrészt a felhangzó panaszok orvoslására, másrészt a nyilvánított óhajok teljesítésére; de nem úgy az ellentábor, nem a nők kiképeztesítésének bigót ellenei, kik mindenkor azt hangoztatják: hogy az így nevelt leányokból nem lesznek sem jó hitestársak, sem

jó anyák, sem jó gazdasszonyok, hanem „tudós nők”, vagy a mint mondani szokás „kék harisnyások.”

E leggyakrabban hangoztatott vádra legyen szabad a női jog hatalmas védőjének Legouvé Ernő, a francia akadémia tagjának szavaival válaszolnom:

E tan követői irigy zsarnokságukat a tisztelet álarca alá rejtik és nem engedik meg a nők értelmi kifejlődését, mert az a családiasság rovására történék, elnyomva tartják őket, mert különben női természetük csorbát szenvedne; zsarnokság ez, mely hódolatot hazudik! Mindezzel szemben én azt mondom, hogy éppen a család nevében a család üdvének, az anyai kötelességeknek, a házasságnak, a háztartásnak érdekében kell a leányok erőteljes és komoly nevelését követelnünk! Jöjjünk valahára tisztába a hitestárs és az anya tiszteletreméltó neveivel, melyeket eddig csak az alárendeltség eszközeinek tartottak. Kétségkívül senki sem hajlik meg nagyobb tisztelettel, mint én, a háztartási teendők előtt, melyek látszólag alárendeltek ugyan, de valóságban magasztosak, mert megtanítják a nőt: másokra gondolni; de vajjon ezen teendőkben határozódik-e a nők minden kötelessége? A házínőnek és anyának nincsen-e más kötelessége, mint ebédet készíttetni, szolgákat kormányozni, a közös anyagi jólét és egészség felett örködni, vagyis nincsen-e más kötelessége, mint szeretni, imádkozni, vigasztalni? Nem, még ez nem minden; kötelessége még ezeken kívül vezetni és nevelni, következképpen tehát tudni. — Tudás nélkül nincsen tökéletes anya, tudás nélkül nincsen valódi há-

zinó! Midőn a női értelmet ismeretekkel gazdagítjuk, csupán csak azt czélo-uk, hogy értelmi világuk hatalmasan megedződjék, mert csak így lesznek képesek résztvenni férjeik munkájában, gyermekeik tanulmányában. Nagyon különös az önök gondolkozása! Felsorolják a nők tanításának minden rosz következtését, de számításon kívül hagyják tudatlanságuk halálos veszedelmeit. A tudatlanság ezerféle hibára, ezerféle megtántorodásra vezet a nőt. Azért emészti a nőt az unalom; azért kaczer, szeszélyes és hiu; azért költi el férje fáradságos munkájának gyümölcsét haszontalan ékszerekre; azért okozza titkolt adósságaival férje romlását; azért kívánczik esténként, fáradt vagy gyöngékedő létere is, mulatságokba, melyek terhére vannak: mert semmit sem tud, mert nem adtak neki komoly gondolkozást, mely táplálná; mert az értelmiség világából ki van zárva; mert az üres hiúság és a léha haszontalanság világát mondhatja magáénak!

Mindig bántott és boszantott az a körülmény, hogy a fiatal leányok erényeit és ismereteit csakis a férjhezmenetel, azaz a férj érdekéért fejlesztik. — A fiatal leányokban csakis a leendő házastársat látják és képezik. Azt tartják, hogy minek a fiatal leánynak ilyen és ilyen nevelés vagy képzettség, ha egyszer férjhez megy? Tehát személyes fejlődése sohasem czél, hanem csak mindig eszköz. De hát nem létezik-e a nő önmagában is? Kérde. Nem vonható-e felelősségre hibáiért, nem illeti-e meg erényeinek jutalma? Van a nőnek a házastárs és az anya néven kívül, mely csak ideiglenes és véletlen, még egy neve, melyet a

TÁRCSA.

Az ujhelyi várhegyen.*)

AJH! a vén tölgynek fattyuági nőnek,
 Szoknyát dicsőit most a koboz hurja!
 Oh jertek, jertek... a régi időknek
 Daliás dolgait játszuk el újra!
 Még áll a hegy orma, még fölfele ront
 Villámoktól edzve a sziklacsoport...
 S mi fölött sok század rombolva letűnt:
 Fölépti azt a mi képzeletünk. —

Lehunyom szemem... s már látom a fészket,
 A melybe' tanyáztak a büszke sasok...
 Halljátok!? a tornyok réz fedelének
 Csucsán csikorognak az érczkakasok!...
 A bástya-fokon libeg a lobogó;
 Dübög paripák alatt a dobogó...
 Áll a lovagvár, mint állt vala régen:
 Mesés ragyogásban, ünnepi fényben. —

A vár ura én vagyok... itt e terem
 A harci tanácsnak színhelye leszen...
 Ott játékit üzi velünk szerelem...
 Itt kiüritjük a kelyhet egészen...
 S ha fenéig ittuk az üdv poharát,
 Csöndes pihenésre megyünk oda át...

* Emléklap az ujhelyi turisták sebb napjainak történetéből, midőn de jure haereditario libertatis sorba foglaltuk vissza a szabadsághősöknek, Csák Mátétól kezdve elkobzott birtokait; midőn a rombadólt középkori várakat felépítettük, egy-egy hívünket bizva meg azok védelmezésével. Persze mindez csak képzelti dolog volt, mint az ujhelyi vár felépítése is, melyet egyszer P. A. — P. Gy. és Br. I. toulépités is, melyet meglátogatván, az ott nyert benyomások rista barátimmal meglátogatván, az ott nyert benyomások alatt e vers is megszületett.

Hol párduczborrel letakart kerevet,
 Szebb, isteni álom ölébe temet. —

Czimbora! jer, te leszes kapitányom
 S a déli fokon jelölöm ki tanyád.
 Ne!... itt van hadverő nagy buzogányom,
 Aztán ne kiméld se apád se anyád!...
 Nézd ama sikot ameddig a szem lát:
 Hős abból kapja ki harci jutalmát...
 Ott *Karcsa, Karos, Rad*... amarra *Lelesz*...
 A nyert csata dija egy-egy falu lesz. —

De nézd deli bajnok! Már ott jön a had
 S a bástyatoró kosok állnak elől...
 Hát ellenséget amodébb ki fogad,
 Mely szinte nyomul a *Kopaszka* felől?!
 Asszonyhad, gyöngé... de megejt ravaszon...
 Ott *jaucsár* fenyeget... hej! itt *amazon*...
 S ennek — még amitől a hős is inog —
Szemébe van rejtve a tör, a — gyilok.

Csak jójjenek, biztos sirjuk e völgy lesz.
 Ott várja már őket a hadnagy alatt.
 Fején: érczsisak, vállán: kopja, tegez...
 Megdallni őt hol vagy oh isteni lant?!
 Inge aczél, szive karja se lágyabb,
 Szittyavezér se lehetne mokányabb...
 Kezében öles, ragyogó alabárd...
 Döfni ha készül, *amazon* be ne várd! —

És indul a nagy harcz... vad riadalma
 Betölti a sikot, be a rengeteget. —
 Kar karra talál és lesz diadalma.
 A hősnek, erősnak a gyöngé felett. —
 És szól győzelemnek vig dala rája...
 Fenn a terembe' boros kupa járja...
 S hogy az ellen ezrelt itt lele sirt:
 A tárogató viszi széjjel a hirt. —

Ah! e kor szintelen képei közzé
 A multat a képzelet így szövi be!
 Így lesz amazonná, így haderővé...
Eprész-lány s a *csorda* a hegy tövibe'.
 Korcsunokakból így lesznek a hősök,
 S tettüket — mint én — dallják hegedősök...
 Majd eltűn a percz... szétfoszlik az álom
 S *pusztulásában* áll újra a várrom!
 Borúth.

Szemere hagyományok.

Tompa Mihály levele Szemere Miklóshoz*)

Tekintetes ur! „Vallomás”-om felett elmondott szavainak, csak örülnöm lehet, — a Honderűbe szántam, úgy is kissé nőknék hizeleg — legalább a férfiakat nem igen dicséri — mint maga a Honderű is.

Ön levele genialis, két elsőbb lapján, a humor dicsőségére elmondott szavak, arany szavak**): bék kár nekik Miskácska záratlan fiókjában zárva maradniok! Legyen szabad azonban nekem is néhány együgyü szót mondhatnom. Én úgy érzem: inkább szeretnék Endymion mint a a Csikóbörös kulacs költője lenni; vagy az Eötvös 3 versének, honnan világosan kitetszik: hogy én a napféle szárnyaló sasnak, vagy is a magasan-komoly elemnek inkább barátja vagyok, mint a — bár viz (érzés) mélyén merengő buvárnak: a humornak. Szép lehet ugyan a föld kebelébe,

*) Ezen, irodalomtörténeti szempontból becses levél Tompa Mihálynak még deákkorából való. Ebben még az obligat tisztelet hangján szöl Szemerehez, mely — mint a már közlött hagyományokból kitünik — a két költő közötti később oly őszinte meleg barátsággá érlelődött. (Szerk.)

***) A humorról Szemere egy hosszabb tanulmányt irt, melynek — hátrahagyott kézírataiban — fájdalom csak egyes töredékeit birjuk. (Szerk.)

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentetlen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Érintetve nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden gar-
 mondó díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseké: Működés után
 Minden egyes szó után 1kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűt a kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért terméérték szerint,
 minden □ centimeter
 után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseké: a
 „Zemplén” nyomatékát
 Hirdetéseket a „Zemplén”
 nyomdájába küldendők.

A nőnevelésről.

— Két czikk. —
 I.

Hazánkban néhány év óta örvendetes mozgalom indult meg a női nevelés nagyfontosságú ügyében. Kormány és társadalom nagy része egyiránt lelkesedik érte, érdekében minden lehetőt megtesz, vállvetve iparkodik az ebbeni mulasztásainkat kipótolni és az erre célzó törekvéseknek oly irányt szabni, oly lendületet adni, hogy a siker nagysága megfelelő legyen a megindított mozgalom nagyságának, és hogy az eredmény megállja a bírálót — a szükség, a gyakorlati élet követelményei előtt. E feladat nem könnyű, keresztülvitele kiváló megfontolást igényel, mert minden ballépés kétszeresen maga után vonja rossz következményeit.

Rendszerünk bir már annyi multtal, annak megítélésére és kimondására, vajjon közeledünk-e a kitűzött célhoz? És e kérdésre igenlőleg válaszolhatunk. Közeledünk, de a mint az összegezett eredmények mutatják, még mindig nem az igazi uton, a miről különben legutóbb a közökt. miniszternek több szakemberrel a leányiskolák tantervének megváltoztatása, illetőleg reformálása érdekében tartott értekezlete is tanubizonyosságot tesz. Örvendetes tudomásul szolgál ez az ügy barátainak, mert biztosítékot látnak benne, egyrészt a felhangzó panaszok orvoslására, másrészt a nyilvánított óhajok teljesítésére; de nem úgy az ellentábor, nem a nők kiképeztesítésének bigót ellenei, kik mindenkor azt hangoztatják: hogy az így nevelt leányokból nem lesznek sem jó hitestársak, sem

jó anyák, sem jó gazdasszonyok, hanem tudós nők, vagy a mint mondani szokás: kék harisnyások.

E leggyakrabban hangoztatott vádra legyen szabad a női jog hatalmas védőjének Legouvé Ernő, a francia akadémia tagjának szavaival válaszolnom:

E tan követői irigy zsarnokságukat a tisztelet álarcza alá rejtik és nem engedik meg a nők értelmi kifejlődését, mert az a családiasság rovására történék, elnyomva tartják őket, mert különben női természetük csorbát szenvedne; zsarnokság ez, mely hódolatot hazudik! Mindezzel szemben én azt mondom, hogy éppen a család nevében a család üdvének, az anyai kötelességeknek, a házasságnak, a háztartásnak érdekében kell a leányok erőteljes és komoly nevelését követelnünk! Jöjjünk valahára tisztába a hitestárs és az anya tiszteletreméltó neveivel, melyeket eddig csak az alárendeltség eszközeinek tartottak. Kétségkívül senki sem hajlik meg nagyobb tisztelettel, mint én, a háztartási teendők előtt, melyek látszólag alárendeltek ugyan, de valóságban magasztosak, mert megtanítják a nőt: másokra gondolni; de vajjon ezen teendőkben határozódik-e a nők minden kötelessége? A házinőnek és anyának nincsen-e más kötelessége, mint ebédet készíttetni, szolgálkat kormányozni, a közös anyagi jólét és egészség felett örködni, vagyis nincs-e más kötelessége, mint szeretni, imádkozni, vigasztalni? Nem, még ez nem minden; kötelessége még ezeken kívül vezetni és nevelni, következésképpen tehát tudni. — Tudás nélkül nincsen tökéletes anya, tudás nélkül nincsen valódi há-

zinő! Midőn a női értelmet ismeretekkel gazdagítjuk, csupán csak azt célozzuk, hogy értelmi világuk hatalmasan megedződjék, mert csak így lesznek képesek résztvenni férjeik munkájában, gyermekeik tanulmányában. Nagyon különös az önök gondolkozása! Felsorolják a nők tanításának minden rossz következtetését, de számításon kívül hagyják tudatlanságuk halálos veszedelmeit. A tudatlanság ezerféle hibára, ezerféle megtántorodásra vezet a nőt. Azért emészt a nőt az unalom; azért kaczer, szeszélyes és hiu; azért költi el férje fáradságos munkájának gyümölcsét haszontalan ékszerekre; azért okozza titkolt adósságaival férje romlását; azért kívánczik esténként, fáradt vagy gyöngélgédő léte is, mulatságokba, melyek terhére vannak: mert semmit sem tud, mert nem adtak neki komoly gondolkodást, mely táplálná; mert az értelmiség világából ki van zárva; mert az üres hiúság és a léha haszontalanság világát mondhatja magáénak!

Mindig bántott és boszantott az a körülmény, hogy a fiatal leányok erényeit és ismereteit csakis a férjhezmenetel, azaz a férj érdekéért fejlesztik. — A fiatal leányokban csakis a leendő házastársat látják és képezik. Azt tartják, hogy minek a fiatal leánynak ilyen és ilyen nevelés vagy képzettség, ha egyszer férjhez megy? Tehát személyes fejlődése sohasem cél, hanem csak mindig eszköz. De hát nem létezik-e a nő önmagában is? Kérde. Nem vonható-e felelősségre hibáért, nem illeti-e meg erényeinek jutalma? Van a nőnek a házastárs és az anya néven kívül, mely csak ideiglenes és véletlen, még egy neve, melyet a

TÁRCZA.

Az ujhelyi várhegyen. *)

HAJH! a vén tölgynek fattyuági nőnek,
 Szoknyát dicsőít most a koboz hurja!
 Oh jertek, jertek... a régi időknek
 Daliás dolgait játszuk el újra!
 Még áll a hegy orma, még fölfele ront
 Villámoktól edzve a sziklacsoport...
 S mi fölött sok század rombolva leünt:
 Fölépti azt a mi képzeletünk. —

Lehunym szemem... s már látom a fészket,
 A melybe' tanyáztak a büszke sasok...
 Halljátok! a tornyok réz fedelének
 Csucsán csikorognak az érczakasok!...
 A bástya-fokon libeg a lobogó;
 Dübög paripák alatt a dobogó...
 Áll a lovagvár, mint állt vala régen:
 Mesés ragyogásban, ünnepi fényben. —

A vár ura én vagyok... itt e terem
 A harci tanácsnak színhelye léssen...
 Ott játékit üzi velünk szerelem...
 Itt kiürítjük a kelyhet egészen...
 S ha fenékgig ittuk az üdv poharát,
 Csöndes pihenésre megyünk oda át...

*) Emléklap az ujhelyi turisták szöveg napjainak történetéből, midőn de jure haereditáris libertatis sorba foglaltuk vissza a szabadsághősöknek, Csák Mátétól kezdve elkövetett birtokait; midőn a rombadólt középkori várakat felépítettük, egy-egy hívünket bizva meg azok védelmezésével. Persze mindez csak képzeleti dolog volt, mint az ujhelyi vár felépítése is, melyet egyszer P. A. — P. Gy. és Br. I. turista barátimmal meglátogatván, az ott nyert benyomások alatt e vers is megszületett. B.

Hol párduczborrel letakart kerevet,
 Szebb, isteni álom ölébe temet. —

Czimbora! jer, te leszesz kapitányom
 S a déli fokon jelölöm ki tanyád.
 Ne!... itt van hadverő nagy buzogányom,
 Aztán ne kiméld se apád se anyád!...
 Nézd ama sikot ameddig a szem lát:
 Hős abból kapja ki harci jutalmát...
 Ott Karcsa, Karos, Rad... amarra Lelesz...
 A nyert csata díja egy-egy falu lesz. —

De nézd deli bajnok! Már ott jön a had
 S a bástyatörő kosok állnak elől...
 Hát ellenséget amodébb ki fogad,
 Mely szinte nyomul a „Kopaszka” felől!
 Asszonyhad, gyöngye... de megejt ravaszon...
 Ott jancsár fenyeget... hej! itt amazon...
 S ennek — még amitől a hős is inog —
 Szemébe van rejtve a tör, a — gyilkos.

Csak jöjjenek, biztos sirjuk e völgy lesz.
 Ott várja már őket a hadnagy alatt.
 Fején: érczsisak, vállán: kopja, tegez...
 Megdallni őt hol vagy oh isteni lant?!
 Inge aczél, szive karja se lágyabb,
 Szittyavezér se lehetne mokányabb...
 Kezében öles, ragyogó alabárd...
 Döfni ha készül, amazon be ne várd! —

És indul a nagy harcz... vad riadalma
 Betölti a sikot, be a rengeteget. —
 Kar karra talál és lesz diadalma.
 A hősnek, erősnek a gyöngye felett. —
 És szól győzelemnek vig dala rája...
 Fenn a terembe' boros kupa járja...
 S hogy az ellen ezrivel itt lele sirt:
 A tárogató viszi széjjel a hirt. —

Ah! e kor szintelen képei között
 A multat a képzelet így szövö be!
 Így lesz amazonna, így haderővé...
 Eprész-lány s a csorda a hegy tövibe'.
 Korcsunokákból így lesznek a hősök,
 S tettüket — mint én — dallják hegedősök...
 Majd eltűn a perc... szétfoszlik az álom
 S pusztulásában áll újra a várrom! Borúth.

Szemere hagyományok.

Tompa Mihály levele Szemere Miklóshoz*)

Tekintetes ur! „Vallomás”-om felett elmondott szavainak, csak örülnöm lehet, — a Honderúbe szántam, ugy is kissé nőnek hizeleg — legalább a férfiakat nem igen dicséri — mint maga a Honderú is.

Ön levele genialis, két elsőbb lapján, a humor dicsőségére elmondott szavak, arany szavak**); beír kár nekik Miskácska zártatlan fiókjában a maradniok! Legyen szabad azonban nekem is nehany együgyű szót mondhatnom. Én ugy értem: inkább szeretnék Endymion mint a Csikóbörös kulacs költője lenni; vagy az Eötvös 3 versének, honnan világosan kitetszik: hogy én a napféle szárnyaló sasnak, vagy is a magasan-komoly elemnek inkább barátja vagyok, mint a — bár viz (érzés) mélyén merengő buvárnak: a humornak. Szép lehet ugyan a föld kebelébe,

*) Ezen, irodalomtörténeti szempontból becses levél Tompa Mihálynak még deakkorából való. Ebben még az obligat tisztelet hangján szölk Szemeréhez, mely — mint a már közlött hagyományokból kitűnik — a két költő között később oly őszinte meleg barátsággá érlelődött. (Szerk.)

***) A humorról Szemere egy hosszabb tanulmányt írt, melynek — hátrahagyott kéziratában — fájdalom csak egyes töredékeit bírjuk. (Szerk.)

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

halál meg nem semmisít, a távollét föl nem függeszt, mely minden nőnek örökkévaló, elidegeníthetetlen tulajdona: ez az emberi teremtés magasztos neve, melynek következtében joga van eszének és szívének legteljesebb kiképzésére . .

A közigazgatási bizottságból.

1885. évi szept. 10-én.

A megyei főjegyző mint alispáni helyettes szóbelileg előterjesztett jelentése szerint az elmúlt hónapban említésre méltó esemény nem fordult elő: a közigazgatási ügymenet rendes folyamatban volt.

Az árvaszéki h. elnök bemutatott havi jelentése szerint aug. hóban az előadók által felolgoztatott 1234 ügydarab, megszüretés kiment 5. Egyébként az ügymenet úgy a gyámpénztárban, mint a segédhivatalokban rendes folyamatban volt.

A kir. adófelügyelő augusztus havi jelentése szerint az elmúlt hó folyamán az egyenes adóbefizetési eredmény kedvező volt; befizetett összesen 139,700 frt 57¹/₂ kr., a múlt évi augusztusi eredménynél több 26,996 frt 73 krral. A hadmentességi díjak befizetésénél szintén javulás állott elő, befizetett összesen 4488 frt, a m. é. aug. havi eredménynél több 3333 frt 55 krral. Jelenti továbbá, hogy a múlt hóban az összes egyenes adó és hadmentességi díjak kivetése befejeztetett, a minek eredménye 1.181,452 frt 05 krt tesz.

A kir. építészeti hivatal h. főnökének a múlt hóról jelentése szerint a megyebeli államutak a közlekedés igényeinek teljesen megfelelnek. A megye törvényhatósági utvonalaiban a közmunkának 54⁰/₁₀₀-a dolgoztatott le. Jelenti továbbá, hogy a Nagymihály és Petróc közötti 2-ik és 6-ik artéri hidaknak helyreállítását a kir. épít. hivatal előterjesztése folytán a közm. és közl. miniszterium engedélyezte, s mely munkálatok kivitele céljából a verseny-tárgyalás szept. 14-én fog megtartatni; továbbá hogy az alsó-hrabóc-possai köhid felépítését az előirányzott összegnél 2¹/₂ ⁰/₁₀₀-al olcsóbban Blum József szedliszkei lakos, s a nagymihály-sztrajnyáni u. n. Laborczhid felépítését pedig mint legelőnyösebb ajánlatot tevő gr. Sztáray Antal vállalták el. Jelenti végül, hogy a megye területén általában forgalmi akadályok elő nem fordultak.

A megyei főorvos aug. havi jelentése szerint a közegészségi állapot általán véve kedvező volt, jobb mint július hóban. Betegedés kevés fordult elő, s a ragályos kórok csak két helyütt észleltettek nagyobb számmal u. m.: a roncsolt toroklob Tokajban és a vörheny Kesznyétenben. A vérhasnak szörványos esetei a bodrogközi és szinnai járásban észleltettek. Kiszűrt elhullott marhák husának élvezete folytán a pokolvarnak 8 esete fordult elő, de valamennyi szerencsés kimenetelű volt. A Terebes és Garany közt csatorna-ásással foglalkozó közel 2000 munkás egészségi állapotát kitűnőnek találta.

vagy a tenger mélyére leszállani, hol az arany, és gyöngy terem; de tán nem kevésbé szép, egy magas hegy tetejéről, vagy épen a léghajóból széttekinteni. — Miért löjük fel a röppentyűt a magasba, hogy ott pattanjon szét, hiszen a földön is elgyújthatók?! Ott a forrás, továbbá pegazus=szárnyas ló sat. „Isten az égben” ez nem jól van mondva hiszem; bár pantheista nem vagyok, de gyönyörű költészet ám! Mert az erő sommája=isten, a képzelhető legmagasabb helyre=ég, van gondolva. A természet legdicsebb tüneményit nem a mélyben de a m a g a s b a n látjuk. Itt van két fülemile, egyik ágra ül s énekel; másik a légben tünik el, nem látjuk, de báj-dala szívünkig hangzik. Mellyik megragadóbb? — mellyik szebb: a földön elkuszó, vagy légben nyuló fenyő?! Hiszen maga a tek. ur levelében a „Földszint villámként elnyiláló fecskével” alantságot fest; még is a magasból veszi a képet=villám. Én igazán mondom, hogy egy fenséges légi utazásra örömmel eltökélném magam, ha tudnám is Icarus sorsára jutok, az az: feláldoznám agyam azon hártýácskáját szívesen, mellynek átrepedése észvesztést eszközöl, csak néhány évig teremthetnék magas, magas műveket, de m a g a s a t mondom, minót a világgöltészet nem mutathat; de bármi humorért is alig ha, mert: „játszva még senki nagygyá nem lett”. — Hogy azonban földet korholó tárgy is lehet anyaga épen úgy, mint a felhőket verő, halhatlan műnek, elhiszem, miért ne? Mi ismét azt bizonyítja, mit én mondok: hogy egyik elem nem áll a másik fölött. A komoly és humor két külön elem a költészetvilágban, amaz lég, ez víz, (mint a fizikai világban is) de némileg mégis amaz táplálja ezt is (lég a vizet). Amott darus; itt szárcsa, vöcsök koma élnek közepén sírály urfi. (Ezeket elmondá levelében a t. ur.) de úgyhiszem a két elemet comparatióban ösz-

Mint rendkívüli természeti tüneményt, megemlíti a varannói és homonnai járásokban aug. 17-én észlelt földrengést. Az állategészségi viszonyok még mindig rozsak voltak. Különösen a lépfene az, mely szokatlanul nagy számban fordult elő. 14 drb marha hullott el benne. Takonykór miatt 4 ló irtatott ki. A járványos száj- és körömfájás Cziróka-Belán konstataitott s most már Cz.-Hoszsuzmezőre is elterjedt.

A kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint az elmúlt hónapban az iskolákban mindenütt szünet lévén, látogatásokat nem tett, egyedül a s.-pataki áll. tanító képezdében jelent meg, a magyar nyelvi pótanfolyamra jelen volt idegen ajku tanítók vizsgálatának megtartására. A pótanfolyamon jelen volt 77 tanító közül 19 nyerte meg a magyar nyelv tanítására a képesítő okmányt. Az állami és közégi iskolák előjárótól nyert jelentésekben hanyagsággal vádolt Juhay Antal nagymihályi segéd, Molnár Janos s.-pataki és Csollák Mihály b.-szerdahelyi tanítók ellenében kéri a bizottság érélyes intézkedését.

(Folytatása következik.)

„Jó könyvek.”

Bizonyos tekintetben fiatal ország ez a mi régi hazánk. — Kulturája, ez egészen új, s mégis minden más, mint kezdetleges. Hanem azért meglátszik rajta ifjúsága: rapid kellett eleget tenni a kultúra követelményeinek, rapid alakultak az új viszonyok, s az történet, a mi a gyorsan növekvő ifjúnál: magasra nőtt, de keveset erősödött, s nem sokkal lett szélesebb. Mohón történik mindaz, a mit társadalmunk a művelődés érdekében tesz és türelmetlenkedésében azt követeli az államtól is, hogy hatalma erejével — mint a csodák idejében — egy tollvonással tegye olyanná az ország viszonyait, hogy a régibb fejlődésű nyugottal versenyt haladhassunk. Mindent egyszerre, s mindent úgy, hogy semmi kivánni való ne legyen hátra: — ez a közvélemény részint öntudatos, részint öntudatlan óhaja. Természetes ez, mint természetes annak a 20 éves ifjúnak vágya: átalakítani a világot; de hát a mi természetes, az nem mindig helyes is.

Hogy mennyire nem helyes. érdekesebben mi sem bizonyítja, mint a nem rég lefolyt történelmi kongresszus egyik ülése. Az, a melyben a „Jó könyvek”-ről volt szó.

Okos dolog volt — bár szorosan nem tartozik a történetírók ügykörébe — szóba hozni a „Jó könyveket”; minden alkalom jó erre, a mint hogy mindenkit üdvözlünk, ki szóba hozza. Így a történetírókat is. És az is nagyon helyes — a mit a történelmi-congressuson tettek — megvitatni: milyen módon is kellene ezeknek a „Jó könyvek”-nek nagyobb elterjedést szerezni. Szó volt arról, hogy a „Jó könyvek”, melyeket három évnek előtte hozott létre a közvélemény óhajára a kormány: — nem felel meg céljainak: nem tudja kiszorítani a ponyvairodalmat, Bucsanszkyt, stb. és a külföldieket. Jókai, Mikszáth, Tolnai, Tóth Endre, s a „Jó könyvek” többi jeles írói: nem tudják kiszorítani a Tatár Pétereket, s a Rinaldó

sze nem állíthatjuk; mert ki mondja meg; mellyik szükségesebb a fizikai világban inkább, viz-e vagy lég? Mindkettő szép a maga nemében (mert ezt sürgetem); így hát a komolyt a humor-nak vagy megfordítva, alá nem, de mindkettőt egymás mellé kell rendelnünk, és csak azt mondhatjuk: — levelem elején részemről kimondtam — én ez vagy amaz elemnek vagyok inkább barátja. Segítsen Apoll bennünket mindkettőben!!! Bennem ugyan a másik elem sem nagyon, de a humor meg, egyáltalánbn nem fog kifejleni, körülményeimnél fogvást.

K... egy nyomorult semmi ember, nem kívánok még csak rá gondolni sem! Hogyan fogja a pénz megadni a boldogtalant? megfoghatlan előttem.

Tegnapelőtt egy jó barátomat temettek el, elvesztése fáj; s meg tudom magyarázni magamnak beteg kis leánykájáról irt szavait a tek. urnak, még is, még is erős legyen a férfiu! Azonban hála istennek javul, s én hiszem és reméllem: hogy rövid időn felgyógyuland. Adja Isten!

Hidegtelesem vége felé jár, mert hasdagatatom oszolni kezd, mely szerzője vala.

B! B! ő még is egy eredeti szörnyű ember! igazán sok mit a tek. ural teszen! Én is gondoltam, hogy: no bezzeg a variatioért most l. meg ütheti, s csodálkoztam midőn nem tevő, de a finom szurást megvallom magam sem vettem észre, ez polemia akar lenni valakire! ilyen formát beszél. De megfogjuk eő kegyelmét!! Szinte kedvem volna neheztelni a tek. urra midőn azt kérdi tőlem: mit gondol ön, de szabadon, nyíltan írjon. Én hát azt gondolom: igen jó lesz, szabadon írok, nyíltan írok: hogy én kész vagyok reá s a terv reám eső részét egy hajszálhívven teljesítem, a nélkül, hogy

Rinaldini-féle munkák íróit, s inkább a művelt közönségben hódítanak.

Ez mindaddig nagyon igaz. Hanem azt tetsettek elfelejteni a történelmi congressuson, hogy míg az a rabló romantikus ponyvairodalom van vagy száz éves, s nagyon is mélyen belehatolt mérgével a népbe: a „Jó könyvek” vállalata még csak három éves. Csak forradalmakban lehet évszázadok eredményeit egy óra alatt összerombolni; a művelődés pedig nem forradalom, hanem lassú, de folytonos munka, s különösen a nép művelődése! Három év alatt a nép rossz izlését nem átalakítani, de csak hatalmasabban meg is ingatni: ahhoz még az se volna elég, ha a „Jó könyvek”, írói egytől egyik mind paedagogice — poetikus lángezek volnának. — A méreg már a vérben van, lassan lehet azt paralizálni, s csak is úgy, ha a „Jó könyvek” szaporodó számaival a népiskolák is szaporodnak.

Persze jó népiskolák, a „Jó könyvek”-ről van szó. Olyan néptanítókról, kik feladatuknak vallják a nép-nevelést is: a tanítás mellett a morált, s ha megtanították a népet írni: szorakoztató és ismeretterjesztő olvasmányt adnak a kezébe.

Ilyen olvasmányokat akar nyújtani a „Jó könyvek” vállalata. És a sajtó és a közvélemény egybehangzó ítélete szerint eddig ilyen is volt. Szorakoztatni akar, de úgy, hogy épüljenek belőle, ismeretterjesztő is, de tudományos szag nélkül. Ép ezért üdvözljük a történelmi congressuson hangoztatott eszmét: történelmet a népnek. Üdvözljük az eszmét, de nem mint utat: a „Jó könyvek” szerkesztősege már régebben megbízást adott három jeles költőnek, a magyar történelem nagy alakjainak népszerű s költői megismertetésére. Mert csak igazi költő dalolhat, vagy beszélhet a népnek igazságos Mátyás, Nagy Lajos, s a kegyes Szent Istvánról. Mégis a „Jó könyvek” érdekében uolag üdvözljük azt a történetírót, ki képességet érez magában költőileg lenni történész. Irjon az, s irjanak, a „Jó könyvek” szerkesztősege és kiadói szívesen látják a sikeres munkát s olyan anyagi jutalomban részesítik, mint a külföld jobb íróit szokta.

A „Jó könyvek” nemes célja, a kiadó cég összeköttetései s buzgósága, de a nem megvetendő jutalmazás is, olyan színvonalra emelte s tartja fenn ezt a vállalatot, mely páratlanul áll a nép világirodalmában.

Jókai, midőn a „Jó könyvek” ketetkezésének idejében s ebben az ügyben az írók enquetiroztak, rámutatott a gyülesterem hatalmas zöld asztalára mondván: „Urak, mindaddig él és virágzik a régi ponyva, míg ezt az asztalt tele nem rakhatjuk olyan ponyva-irodalmi termékekkel, a melyeket mi írunk. De mi is nagyobb buzgalommal mint bármi mást.”

Nos, az ujonnan megjelent nyolcz füzet, ha csak egy kis csúcskét annak a nagy asztalnak, de becsülettel fődí be. Komoly és öntudatos munka mindegyik. Az égész csoportban pedig tervszerűség nyilatkozik.

P Szatmáry Károly — a vállalat szerkesztője — például a népben nagyon is elterjedt „csunya száját” veszi a tollára. Beszél az „Istenkérdő Kurucz Péter”-ről, aki addig kívánja, hogy e- lébe usson le a villám, — mig le is ut és le is üti.

egy harmadik földi lény csak gyaníthatná is.)*

Hogy Garay jó költő én sem tagadom, Suum cuique!

Pár 24 óra alatt irtam most egy balladát, 296 sor. Szörnyű kétségbeesett ballada! A nyelvezeti egyesület öröm-ünnepén (mint tavaly) fogom elszavalni ha élek. Üres declamáció az egész az igaz; de magam is azt akartam. A hamar munkát senki lemásolni nem fogja, s én betanulás után azonnal tűzbe vetem, mert jó hangon elmondva, majdcsak lessz látatja valamicske; de bírálva átolvasni: Uram ments meg! E néhány sor mutatvány igazolja szavaimat ime! (A mutatvány sajnálatunkra hiányzik. Szerk.)

A parentátiót, és a nők elleni iratot ohajtvá várom, valamint újabb levelét is a tek. urnak. a versekkel vagy verssel és az intézkedésekkel Bajzához.

A „szellem, mely a sirhoz volt lánczolván” elszabadult! Az az, az eszmét csak elsülte agyacs-kám; de a kivitelen vele tollacs-kám megbirkozni erőtlén vala. Abba hagytam. — A „harmat csöpp és szivárványt” két izben dolgoztam félig már, de úgy veszett Hejh! bajos nekem! Nincs egy pillanatnyi csendem! Tanulj!.. taníts!.. menj iskolába!.. Be kell zárkóznom a járó-kelő emberek elől, most is még e sorokat írom, s azóta nem kevesebbszer mint hatszor vagy nyolczszor csattant kilincsem. Istenem! beh érzem, mennyivel többet és jobban tennék csendben nyugalomban; ezer minden által fel nem igazított kedélyvel!

No de semmi! Valaha tán másként leend! Kegyességébe ajánlott vagyok, S.-Patak, 1843. jun. 24. a tek. urnak alázatoss szolgálja

Tompa Mihály.

*) Itt valami irodalmi attentaturról lehet szó, melyet a két költő Bajza ellen — ki Szezerét megsértette — tervezett.

Folytatás a mellékleten.

halál meg nem semmisít, a távollét föl nem függeszt, mely minden nőnek örökkévaló, elidegeníthetetlen tulajdona: ez az emberi teremtés magasztos neve, melynek következtében joga van eszének és szívének legteljesebb kiképzésére.

A közigazgatási bizottságból.

1885. évi szept. 10-én.

A megyei főjegyző mint alispáni helyettes szóbelileg előterjesztett jelentése szerint az elmúlt hónapban említésre méltó esemény nem fordult elő: a közigazgatási ügymenet rendes folyamatban volt.

Az árvaszéki h. elnök bemutatott havi jelentése szerint aug. hóban az előadók által feldolgoztatott 1234 ügydarab, megszüretés kiment 5. Egyébként az ügymenet úgy a gyampénztárban, mint a segédhivatalokban rendes folyamatban volt.

A kir. adófelügyelő augusztus havi jelentése szerint az elmúlt hó folyamán az egyenes adóbefizetési eredmény kedvező volt; befizetett összesen 139,700 frt 57 $\frac{1}{2}$ kr., a múlt évi augusztusi eredménynél több 26,996 frt 73 krral. A hadmentességi díjak befizetésénél szintén javulás állott elő, befizetett összesen 4488 frt, a m. é. aug. havi eredménynél több 3333 frt 55 krral. Jelenti továbbá, hogy a múlt hóban az összes egyenes adó és hadmentességi díjak kivetése befejeztetett, a minek eredménye 1.181,452 frt 05 krt teszen.

A kir. építészeti hivatal h. főnökének a múlt hóról jelentése szerint a megyebeli államutak a közlekedés igényeinek teljesen megfelelnek. A megye törvényhatósági utvonalaiban a közmunkának 54 $\frac{1}{2}$ %-a dolgoztatott le. Jelenti továbbá, hogy a Nagymihály és Petrócz közötti 2-ik és 6-ik artéri hidaknak helyreállítását a kir. épít. hivatal előterjesztése folytán a közm. és közl. miniszterium engedélyezte, s mely munkálatok kivitele céljából a verseny-tárgyalás f. szept. 14-én fog megtartani; továbbá hogy az alsó-hrabóc-possai kőhid felépítését az előirányzott összegnél 2 $\frac{1}{2}$ %-al olcsóbban Blum József szedliszkei lakos, s a nagymihály-sztrajnyáni u. n. Laborczhid felépítését pedig mint legelőnyösebb ajánlatot tevő gr. Sztáray Antal vállalták el. Jelenti végül, hogy a megye területén általában forgalmi akadályok elő nem fordultak.

A megyei főorvos aug. havi jelentése szerint a közegészségi állapot általán véve kedvező volt, jobb mint július hóban. Betegedés kevés fordult elő, s a ragályos kórok csak két helyütt észleltettek nagyobb számmal u. m.: a roncsoló toroklob Tokajban és a vörheny Kesznyétenben. A vérhasnak szörványos esetei a bodrogközi és szinnai járásban észleltettek. Kiszűnt elhullott marhák husának élvezete folytán a pokolvárnak 8 esete fordult elő, de valamennyi szerencsés kimenetelű volt. A Terebes és Garany közt csatorna-ásással foglalkozó közel 2000 munkás egészségi állapotát kitűnőnek találta.

vagy a tenger mélyére leszállani, hol az arany, és gyöngy terem; de tán nem kevésbé szép, egy magas hegy tetejéről, vagy épen a léghajóból széttekinteni. — Miért löjük fel a röppentyűt a magasba, hogy ott pattanjon szét, hiszen a földön is elgyújthatók?! Ott a forrás, továbbá pegazus=szárnyas ló sat. „Isten az égben” ez nem jól van mondva hiszem; bár pantheista nem vagyok, de gyönyörű költészet ám! Mert az erő sommája=isten, a képzelhető legmagasabb helyre=ég, van gondolva. A természet legdicsebb tüneményit nem a mélyben de a m a g a s b a n látjuk. Itt van két fülemile, egyik ágra ül s énekel; másik a légben tűnik el, nem látjuk, de bájdala szívünkig hangzik. Mellyik megragadóbb? — mellyik szebb: a földön elkuszó, vagy légbe nyuló fenyő?! Hiszen maga a tek. ur levelében a „Földszint villámként elnyiláló fecskével” alant-ságot fest; még is a magasból veszi a képet=villám. Én igazán mondom, hogy egy fenséges légi utazásra örömmel eltökélném magam, ha tudnám is Icarus sorsára jutok, az az: feláldoznám agyam azon hártvácskáját szívesen, mellynek átrepedése észvesztést eszközöl, csak néhány évig teremthetnék magas, magas műveket, de m a g a s a t mondom, minőt a világgöltészet nem mutathat; de bármilyen humorért is alig ha, mert: „játszva még senki naggyá nem lett”. — Hogy azonban földet korholó tárgy is lehet anyaga épen úgy, mint a felhőket verő, halhatlan műnek, elhiszem, miért ne? Mi ismét azt bizonyítja, mit én mondok: hogy egyik elem nem áll a másik fölött. A komoly és humor két külön elem a költészetvilágban, amaz lég, ez víz, (mint a fizikai világban is) de némileg mégis amaz táplálja ezt is (lég a vizet). Amott darus; itt szárcsa, vöcsök koma élnek közepén sirály urfi. (Ezeket elmondá levelében a t. ur.) de ughiszem a két elemet comparatióban ösz-

Mint rendkívüli természeti tüneményt, megemlíti a varanói és homonnai járásokban aug. 17-én észlelt földrengést. Az állategészségi viszonyok még mindig rosak voltak. Különösen a lépfene az, mely szokatlanul nagy számban fordult elő. 14 drb marha hullott el benne. Takonykór miatt 4 ló irtatott ki. A járványos száj- és körömfájás Cziróka-Belán konstataáltatott s most már Cz.-Hoszszumezőre is elterjedt.

A kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint az elmúlt hónapban az iskolákban mindenütt szünet lévén, látogatásokat nem tett, egyedül a s.-pataki áll. tanító képzésében jelent meg, a magyar nyelvi pótanfolyamra jelen volt idegen ajku tanítók vizsgálatának megtartására. A pótanfolyamon jelen volt 77 tanító közül 19 nyerte meg a magyar nyelv tanítására a képesítő okmányt. Az állami és községi iskolák előjáróitól nyert jelentésekben hanyagsággal vádolt Juhay Antal nagymihályi segéd, Molnár János s.-pataki és Csollák Mihály b.-szerdahelyi tanítók ellenében kéri a bizottság erélyes intézkedését.

(Folytatása következik.)

„Jó könyvek.”

Bizonyos tekintetben fiatal ország ez a mi régi hazánk. — Kulturája, ez egészen új, s mégis minden más, mint kezdetleges. Hanem azért meglátszik rajta ifjusága: rapid kellett eleget tenni a kultúra követelményeinek, rapid alakultak az új viszonyok, s az történt, a mi a gyorsan növekvő ifjúnál: magásra nőtt, de keveset erősödött, s nem sokkal lett szélesebb. Mohón történik mindaz, a mit társadalmunk a művelődés érdekében tesz és türelmetlenkedésében azt követeli az államtól is, hogy hatalmas erejével — mint a csodák idejében — egy tollvonással tegye olyanná az ország viszonyait, hogy a régiebb fejlődésű nyugattal versenyt haladhassunk. Mindent egyszerre, s mindent úgy, hogy semmi kívánni való ne legyen hátra: — ez a közvélemény részint öntudatos, részint öntudatlan óhaja. Természetes ez, mint természetes annak a 20 éves ifjúnak vágya: átalakítani a világot; de hát a mi természetes, az nem mindig helyes is.

Hogy mennyire nem helyes. érdekesebben mi sem bizonyítja, mint a nem rég lefolyt történelmi kongresszus egyik ülése. Az, a melyben a „Jó könyvek”-ről volt szó.

Okos dolog volt — bár szorosan nem tartozik a történetírók ügkörébe — szóba hozni a „Jó könyvek”; minden alkalom jó erre, a mint hogy mindenkit üdvözlünk, ki szóba hozza. Így a történetírókat is. És az is nagyon helyes — a mit a történelmi-kongresszuson tettek — megvitatni: milyen módon is kellene ezeknek a „Jó könyvek”nek nagyobb elterjedést szerezni. Szó volt arról, hogy a „Jó könyvek”, melyeket három évek előtte hozott létre a közvélemény óhajára a kormány: — nem felel meg céljainak: nem tudja kiszorítani a ponyvairodalmat, Bucsánszkyt, stb. és a külföldieket. Jókai, Mikszáth, Tolnai, Tóth Endre, s a „Jó könyvek” többi jeles írói: nem tudják kiszorítani a Tatar Pétereket, s a Rinaldó sze nem állíthatjuk; mert ki mondja meg: mellyik szükségesebb a fizikai világban inkább, viz-e vagy lég? Mindkettő szép a maga nemében (mert ezt sürgem); így hát a komolyt a humornak vagy megfordítva, alá nem, de mindkettőt egymás mellé kell rendelnünk, és csak azt mondhatjuk: — levelem elején részéről kimondtam — én ez vagy amaz elemnek vagyok inkább barátja. Segítsen Apoll bennünket mindkettőben!!! Bennem ugyan a másik elem sem nagyon, de a humor meg, egyáltalában nem fog kifejezni, körülményeimnél fogvást.

K... egy nyomorult semmi ember, nem kívánok még csak rá gondolni sem! Hogyan fogja a pénz megadni a boldogtalan? megfoghatlan előttem.

Tegnapelőtt egy jó barátomat temettek el, elvesztése fáj; s meg tudom magyarázni magamnak beteg kis leánykájáról irt szavait a tek. urnak, még is, még is erős legyen a férfiu! Azonban hála istennek javul, s én hiszem és reméllem: hogy rövid időn felgyógyuland. Adja Isten!

Hideglelésem vége felé jár, mert hasdagatanom oszolni kezd, mely szerzője vala.

B! B! ő még is egy eredeti szörnyű ember! igazán sok mit a tek. ural teszen! Én is gondoltam, hogy: no bezzeg a variatioért most I. meg ütheti, s csodálkoztam midőn nem tettem, de a finom szurást megvallo magam sem vettem észre, „ez polemia akar lenni valakire” ilyen formát beszél. De megfogjuk eő kegyelmét!! Szinte kedvem volna nehezíteni a tek. urra midőn azt kérdi tőlem: mit gondol ön, de szabadon, nyiltan írjon. Én hát azt gondolom: igen jó lesz, szabadon írok, nyiltan írok: hogy én kész vagyok reá s a terv reám eső részét egy hajszálal hiven teljesítem, a nélkül, hogy

Rinaldini-féle munkák íróit, s inkább a művelt közönségben hódítanak.

Ez mindaddig nagyon igaz. Hanem azt tetszettek elfelejteni a történelmi congressuson, hogy míg az a rabló romantikus ponyvairodalom van vagy száz éves, s nagyon is mélyen belehatolt mérgével a népbe: a „Jó könyvek” vállalata még csak három éves. Csak forradalmakban lehet évszázadok eredményeit egy óra alatt összerombolni; a művelődés pedig nem forradalom, hanem lassú, de folytonos munka, s különösen a nép művelődése! Három év alatt a nép rosz izlését nem átalakítani, de csak hatalmasabban meg is ingatni: ahhoz még az se volna elég, ha a „Jó könyvek, írói egytől egyik mind paedagogice — poetikus lángszek volnának. — A méreg már a vérben van, lassan lehet azt paralizálni, s csak is úgy, ha a „Jó könyvek” szaporodó számaival a népiskolák is szaporodnak.

Persze jó népiskolák, a „Jó könyvek”-ről van szó. Olyan néptanítókról, kik feladatuknak vallják a nép-nevelést is: a tanítás mellett a morált, s ha megtanították a népet írni: szorakoztató és ismeretterjesztő olvasmányt adnak a kezébe.

Ilyen olvasmányokat akar nyújtani a „Jó könyvek” vállalata. És a sajtó és a közvélemény egybehangzó ítélete szerint eddig ilyen is volt. Szórakoztatni akar, de úgy, hogy épüljenek belőle, ismeretterjesztő is, de tudományos szag nélkül. Ép ezért üdvözljük a történelmi congressuson hangoztatott eszmét: történelmet a népnek. Üdvözljük az eszmét, de nem mint újat: a „Jó könyvek” szerkesztősége már régebben megbízást adott három jeles költőknek, a magyar történelem nagy alakjainak népszerű s költői megismertetésére. Mert csak igazi költő dalolhat, vagy beszélhet a népnek igazságos Mátyás, Nagy Lajos, s a kegyes Szent Istvánról. Mégis a „Jó könyvek” érdekében ujjal üdvözljük azt a történetírót, ki képességet érez magában költőleg lenni történész. Irjon az, s írjanak, a „Jó könyvek” szerkesztősége és kiadói szívesen látják a sikeres munkát s olyan anyagi jutalomban részesítik, mint a külföld jobb íróit szokta.

A „Jó könyvek” nemes célja, a kiadó cég összeköttetési s buzgósága, de a nem megvetendő jutalmazás is, olyan színvonalra emelte s tartja fenn ezt a vállalatot, mely páratlanul áll a nép világitadalmában.

Jókai, midőn a „Jó könyvek” ketetkezésének idejében s ebben az ügyben az írók enquet-teiroztak, rámutatott a gyűlésterem hatalmas zöld asztalára mondván: „Urak, mindaddig él és virágozik a régi ponyva, míg ezt az asztalt tele nem rakhatjuk olyan ponyva-irodalmi termékekkel, a melyeket mi írunk. De mi is nagyobb buzgalommal mint bármely más.”

Nos, az ujjonnan megjelent nyolcz füzet, ha csak egy kis csücskét annak a nagy asztalnak, de becsülettel földi be. Komoly és öntudatos munka mindegyik. Az egész csoportban pedig tervszerűség nyilatkozik.

P Szatmáry Károly — a vállalat szerkesztője — például a népben nagyon is elterjedt „csunya szájat” veszi a tollára. Beszél az „Istenkáromló Kurucz Péter”-ről, aki addig kívánja, hogy e- lébe usson le a villám, — míg le is üt és le is üti.

egy harmadik földi lény csak gyaníthatná is.)*
Hogy Garay jó költő én sem tagadom, Suum cuique!

Pár 24 óra alatt irtam most egy balladát, 296 sor. Szörnyű kétségbeesett ballada! A nyelvészeti egyesület öröm-ünnepén (mint tavaly) fogom elszavalni ha élek. Üres declamáció az egész az igaz; de magam is azt akartam. A hamar munkát senki lemásolni nem fogja, s én betanulás után azonnal tűzbe vetem, mert jó hangon elmondva, majdcsak lessz láttatja valamicske; de bírálva átolvasni: Uram ments meg! E néhány sor mutatvány igazolja szavaimat ime! (A mutatvány sajnálatunkra hiányzik. Szerk.)

A parentátiót, és a nők elleni iratot ohajtva várom, valamint újabb levelét is a tek. urnak. a versekkel vagy verssel és az intézkedésekkel Bajzához.

A „szellem, mely a sirhoz volt lánczolja” elszabadult! Az az, az eszmét csak elszülte agyacs-kám; de a kivitelben vele tollacs-kám megbirkozni erőtlén vala. Abba hagytam. — A „harmat csöpp és szivárványt” két ízben dolgoztam félig már, de úgy veszett Hejh! bajos nekem! Nincs egy pillanatnyi csendem! Tanulj!.. taníts!.. menj iskolába!.. Be kell zárkoznom a járó-kelő emberek elől, most is még e sorokat írom, s azóta nem kevesebbszer mint hatszor vagy nyolczszor csattant kilincsem. Istenem! beh érzem, mennyivel többet és jobban tennék csendem nyugalomban; ezer minden által fel nem izgatott kedélylyel!

No de semmi! Valaha tán másként leend! Kegeységbe ajánlott vagyok, S.-Patak, 1843. jun. 24. a tek. urnak alázatos szolgálja

Tompai Mihály.

*) Itt valami irodalmi attentumról lehet szó, melyet a két költő Bajza ellen — ki Szemerét megsértette — tervezett. (Szerk.)

Folytatás a mellékleten.

d. e. 11 órája Mező-Laborcz községében a bíró házában kitűzték.

Felhivatnak ennél fogva a pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt s 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket **f. évi október hó 1-ső napjáig** a homonnai járás szolgabirójához címezve, annál inkább terjesszék be, mert a később beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Megjegyeztetvén, hogy az említett orvosi körhöz a következő községek tartoznak: Mező-Laborcz, Vidrány, Palota, Borsó, Habura, Cser-tész, Kalenó, Dadasócz, Hankócz, Roskócz, Tót-Jablonya, Tót-Kriva, Izbugya-Hosszumezd, Izbugya-Hrabócz, Izbugya-Bresztó, Izbugya-Radvány, Horbók-Radvány, Alsó-Csebinye, Csabalóc és Sterkócz, Felső-Csebinye, Horbók-Csebinye, Izbugya-béla és Valentócz, Krasznibrod, Nyágó, Rokitócz, Szukó és Volicza.

Kelt Homonnán 1885. évi szept. hó 1.

Ujfalussy Mihály,
szolgabíró.

1208. 85. k. b. szhoz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kozmunka- és közlekedési ministerium 1885. évi augusztus hó 13-án kelt 30393. számú intézkedéssel a 4-ik számú bodrogi átvágásban végrehajtandó bővítési és mélyítési munkálatok céljaira Ladmócz község határában elfoglalandó földterületekre nézve a kisajátítási eljárást rendelte el.

A kisajátítás foganatosítására a közigazgatási bizottság részéről Evva András elnöke alatt Hönsch Dezső a kir. építészeti hivatal helyettes főnöke, Dókus Gyula a járás szolgabirója s Farkas Dezső m. aljegyző küldettek ki. Határnapul pedig f. évi szeptember hó 14-ik napjának d. e. 9 órája Ladmócz község házába s onnan a helyszínre tűzték ki.

Felhivatnak az érdekeltek, hogy a fent kitett időben és helyen saját érdekekben annyival is inkább jelenjenek meg, mert meg nem jelenésük esetében is — hivatkozással a kisajátítási 1881. évi XLI. törvénycikk 24. §-ára a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett érdemileg határozni fog.

S.-a. Ujhely, 1885. évi augusztus hó 18-án.

3-3

Molnár István,
főispán.

11061. szám. *Zemplénmegye alispánjától*

Tudomásvétel végett a „Zemplén” utján a megye közönségével közöltetik.
S.-a. Ujhely, 1885. szept. 9.

Matolai Etele,
alispán.

8501. sz. *Kassai m. kir. postaigazgatóságtól.*
Hirdetmény.

Zemplénmegye Koskóc községében folyó évi szeptember hó 1-én új postahivatal lép életbe, mely naponkénti kétszeri gyalogküldönc-postajarat által a homonnai vasuti pályaudvarral lesz összekötve.

Kézbizetési kerületébe: Dadasócz, Hankócz, Izbugya-Hosszumezd és Koskócz községek osztattak be.

Kassán, 1885. aug. 22.

Biringér,
m. kir. postaigazgató.

10899. sz. *Zemplénmegye alispánjától.*

Tudomásvétel végett a „Zemplén” utján a megye közönségével közöltetik.
S.-a. Ujhely, 1885. szept. 3.

Matolai Etele,
alispán.

8387. sz. *Kassai m. kir. postaigazgatóságtól.*

Hirdetmény.

Zemplénmegye Nagy-Kemenze községében folyó évi szeptember 1-én új postahivatal lép életbe, mely összeköttetését a Szinna és Homonna közt közlekedő kocsküldönc-postajaratok által fogja nyerni.

Kézbizetési kerületébe: Kis- és Nagy-Kemenze, Hazinesa és Modra községek osztattak be.
Magy. kir. postaigazgatóság.

Kassán, 1885. augusztus 22.

Biringér,
m. kir. postaigazgató.

11060. szám. *Zemplénmegye alispánjától.*

Tudomásvétel végett a „Zemplén” utján a megye közönségével közöltetik.
S.-a. Ujhely, 1885. szept. 9.

Matolai Etele,
alispán.

8839. sz. *Kassai m. kir. postaigazgatóságtól.*

Hirdetmény.

Zemplénmegye Csanálos községében folyó évi szeptember hó 1-én Zemplén-Csanálos elne-

vezéssel új postahivatal lép életbe, mely naponkénti gyalogküldönc postajarat által a gesztelyi postahivatallal lesz összekötve.

Kézbizetési kerületébe: Csanálos, Uj-Csanálos, Sóstófalva (Hoporti) községek, Hoporti-Sóstótanya, Kecskés és Sóstó puszták osztattak be.

Kassán, 1885. aug. 26.

Biringér,

m. kir. postaigazgató.

3145. ki.

S.-a. Ujhelyi járás szolgabirójától.

85. sz.

Valamennyi község birájának.

Kis-Toronya község birája jelenti, hogy Kis-Toronya község határában e f. évi aug. hó 22-én egy 1 éves szőke kocza jegytelen sertés és f. é. szept. 7-én egy szennyes szőrű, fennálló szarvu, körülbelül 6 éves jegytelen fejű tehén bitangban találtattak, felhivatnak a községek birái, hogy ezen bitangban talált sertést és tehenet községekben a legszélesebb módon korozzék s ha tulajdonosaik jelentkezének, hivatalomhoz azonnal jelentést tenni köteleességöknek ösmerjék.

S.-a. Ujhely, 1885. szept. 9.

Br. Galzler,

h. szolgabírói segéd.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMER.

Főmunkatárs **FARKAS BERTALAN.**

Hirdetmények.

Bérbe adó.

Kis-Ráskán egy birtok-rész azonnal bérbe vehető. Eziránt bővebben értekezhetni Falkuson Stépán Vincze urnál, vagy S.-a. Ujhelyben Boronkay Stépán Ida urnónél.

Kereskedelmi felsőbb tanintézet

DEBRECZENBEN.

Egyenrangú s jogu szakiskola a budapesti kereskedelmi akadémiával. Államsegélylyel tartatik fen. Áll 3 évfolyamból.

Végzett növendékek az egy évi önkéntesség kedvezményében részesülnek s azonnal alkalmazást nyernek mint könyvelők, levelezők stb., első rangú nagykereskedésekben, pénz- és biztosító-intézeteknél, gyárakban, vasuti és hajózási vállalatoknál.

A legközelebbi tanév folyó évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

Értesítőket küld és részletes felvilágosítást készséggel ad

a debreczeni
kereskedelmi felsőbb tanintézet
igazgatósága.

3-3



Minden kártékony és kellemetlen rovar teljes kiirtására, mint poloska, bolha, sváb, moly, légy, tetű, hangya stb. különösen figyelemzetjük, hogy

„ZACHERLIN” nem tévesztendő össze a közönséges rovarporral.

A „ZACHERLIN” csakis eredeti üvegben, sohasem papírban vagy nyitottan kimerve nem árusítatik. Az eredeti üveg, hogy az valódi legyen, névalírás és védjeggyel kell hogy ellátva legyen. 15, 30 és 50 kros üvegekben kapható: Bécsben Zacherl J., vagy pedig S.-a. Ujhely

KORMOS és DECSÉNYI
kereskedésükben.

17

Öltöny szövetek

csak is tartós gyapjuból, egy közép-termetű férfi számára

3.10 méter / 4 fnt 96 kr. jó minőségű gyapjuból,
egy / 8 " — jobb " "
öltönyre / 10 " — finom " "
12 " 40 " egész finom " "

Utazó-Plédék darabja 4, 5, 8 egész 12 fntig. Legfinomabb öltönyök, nadrágok, überziher, kabát és esőköpeny szövetek, tüffel, loden, commis, kammgarn, cheviotok, női kendők és tekeasztal terítők, peruvien és doskingokat ajánl

alapított **Stikarofsky Joh.** — 1866 —

gyári raktára Brünben.

Minták bérmentve. Minta lapok a szabó mester uraknak bérmentetlenül. Utánvételes küldemények 10 fnton felül bérmentve.

Szövetraktáram 150,000 fnt értéket képvisel és magában értendőik, hogy világra szóló kereskedésben igen sok szövet maradványok 1-5 méter hosszúk vannak, tehát kénytelen vagyok ily maradványokat jóval a gyári áron alól eladni. Minden józan gondolkodású ember be fogja látni, hogy ily kis maradványokból minták nem küldhetők, mert egynehány száz minta megrendelésénél rövid idő alatt semmi sem maradna meg, ennek következtében az tiszta csalás ha szövetkereskedők azt hirdetik, hogy a maradványokból mintákat küldenek, ily esetben a minták egész tekeres szövetből vágatnak, ezek eljárása tehát mindenki előtt megfogható. Maradványok, melyek a megrendelő ízlésének meg nem felelnek, kicsérletnek, vagy a pénz visszaküldetik. Levelezések elfogadtnak magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

SZOLYVAI POLENAI OLENYAI

savanyúvizek, valamint
LUHI-ERZSÉBET
gyógyforrás vize, — mindannyian kitűnő üdítő italk. — járványos betegségek alkalmával is nagyhatásúak. — megrendelhetők

MARSALKÓ KÁROLY
munkácsi uradalni ásványvizek bérlejénél Nyiregyháza-n. s kaphatók országsterme minden nevezetesebb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

TK. 2404. sz. 1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kemecei Ferenc k.-helmezi lakos végrehajthatónak, Iglár Andrásné szül. Kerekes Julianna végrehajthatást szenvedő elleni 60 fnt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a szerencsi kir. járásbírósg területén lévő Szerencs község határában fekvő a szerencsi 682. sz. tjkvben Iglár Andrásné szül. Kerekes Julianna tulajdonul felvett 316. és 317. hr. és 76. sor számú ház és kertből álló ingatlanra az árverést 508 fntban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi szeptember hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 50 fnt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen a kir. jbróság mint telekkönyvi hatóságnál 1885. évi június hó 25-ik napján.

A szabadságon lévő alodó bíró helyett

Füleky
kir. járásbíró.

TK. 2759. sz.

1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Spira Simon végrehajthatónak Pribzik Mária férj. Jencsik Jánosné és társai mint néhai Pribzik György örökösai végrehajthatást szenvedők elleni 350 fnt 50 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a s.-a. ujhelyi kir. törvényszék (a homonnai kir. járásbírósg) területén lévő Homonna községe és határában fekvő a homonnai 20. számú tjkvben A + 1-3. sorszám alatt foglalt szabad birtokból néhai Pribzik György fele részben illető jutalékra az árverést 501 fnt 25 krtban ezennel megállapított kik. árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi november hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor a homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 50 fnt 13 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy minisztr. rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a homonnai kir. jbróság mint tkvi hatóságnál 1885. évi június hó 29-én.

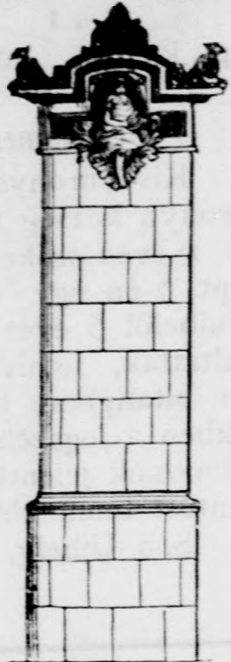
Szilágyi Béla,
kir. aljbró.

LINKESCH SAMU özv.

vasúzet Eperjesen
ajánlja kitűnő minőségű

krakói cserép-kályháit

fehér és díszes
színekben.



FA, KÖSZÉN

coaks fűtésre,

TÖLTŐ

és szabályozható

készülékkel

berendezve.

Kandallókat

TAKARÉK-

konyhákat,

bármilyen

kivitelben.

legolcsóbb árakban.

Képviselet: Reichard M. és fia uraknál S.-a.-Ujhely.

„Biztonsági petroleum por,”

mely szabadalmi oltalom alatt áll, az országos kiállítási igazgatóság előtt bemutatott s kiállításra bocsajtott. E porból hetenkint egy kavéska-nálnyi mennyiségű adagot hintünk a petroleumba, miáltal nemcsak a lámpa-üveg szétrepedése, de egyáltalán a petroleum kigyulladás is meggátoltatik; ezen „biztonsági petroleum por” oly hatással bír, ha például a lámpa-cylindere üvege szerencsétlenségből leütetik s a lámpabél lángja a lámpa rostély-csavarán át a petroleumban rejlő lámpabél meg is gyújtja, a láng ezen biztonsági petroleum por erejénél fogva azonnal el is oltódik, így tehát nemcsak a cylindere, de a petroleum tartó üveg szétpattanása, szétrepedése, valamint a petroleum robbanása is ki van zárva, miáltal eleje vétetik a petroleum kigyulladás szerencsétlenségnek. Gyakran megszokott történni, hogy léghuzamban a cylindere ketté vágódik s ezáltal tüzveszély támad; ha ezen „biztonsági petroleum por” alkalmaztatik, e baj nem következik be, mivel ily léghuzamban eloltódik ugyan a láng, de a cylindere szét nem pattan.

225/885. **Bizonyítvány.** Alulírott ezennel bizonyítom, hogy Kiss Vilmos és társa „biztonsági petroleum porával” kísérletet tettem s tapasztaltam, hogy azon esetben, ha petroleummal telített lámpába egy bizonyos mennyiségű adag öntetik, a láng az üveget, még ha az ferde állásba hozatik is, el nem repeszti, s így annak felhasználásával a lámpa-üvegek repedésének s ebből keletkező tüzveszélynek eleje vétethetik.

Budapest, 1885. május 20-án.

Kempelen Béla s. k.
fővárosi tüzoltó főparancsnok.

Egy doboz ára 40 kr.

Kapható Szetgyörgyi Vilmos ur kereskedésében S.-a.-Ujhelyt.

A tőke-terebesi uradalomban f. hó 27-én d. e. 9 órakor az uradalmi irodában megtartandó nyilvános árverésen eladandók lesznek:

- 1 drb 6 éves hollandi bika.
- 25 „ mustratehén hollandi és berni keresztelésből.
- 26 „ 3 éves hollandi és berni keresztelésű tulok.
- 23 „ különböző koru és ivaru magyar-faj mustra marha.

Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

Ferber Béla,
uradalmi tisztartó.

Hirdetmény.

A szepesi püspökség és káptalan tulajdonához tartozó Hernád-Petri jószág erdejében termett s **2800 mérőre becsült makk**, szabad ajánlati verseny útján eladatik. A 200 frt bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlatok a szepes-püspöki jószágigazgatósághoz Szepeshelyre (u. p. Szepesváralja) czimezve, f. évi szeptember 17-éig beadhatók.

Magyar Francia biztosító részvény-társaság.

Részvénytőke 4 millió forint aranyban.
(Alapított 1879-ben)

Kimutatás 1884. évi december 31-ről.

Befizetett részvénytőke aranyban		Értékpapírok	
281.000 frt	0%-os magy. északkeleti vasút elsőbbs. aranyb.	137,35	frt 297,65
15.500	0%-os nyuzoni	1,99	13,618
194.00	0%-os galiciái	11,49	19,152
179.00	0%-os osztr. papírbetét	1,94	17,061,30
117.400	0%-os osztr. papírbetét	1,97	16,878
11.900	0%-os osztr. papírbetét	95,95	107,358,4
50.000	0%-os osztr. papírbetét	90,20	45,475
80.000	0%-os osztr. papírbetét	97	77,000
31.300	0%-os osztr. papírbetét	101,50	31,769,50
1.000	0%-os osztr. papírbetét	1,00	21,000
5.000	0%-os osztr. papírbetét	160,00	5,025
10.000	0%-os osztr. papírbetét	98,79	9,775
10.000	0%-os osztr. papírbetét	1,60	10,600
65 db osztr. vasúti részvény	0%-os osztr. papírbetét	251	17,068
1	0%-os osztr. papírbetét	48,00	28,941,90
0.000 o. l. olaszjárdék a 90/25 o. l. = 99,500 o. l.	0%-os osztr. papírbetét	48,00	1,585,237,0
Külföldi biztosító társaságok részvényei			
11.000 frt	0%-os alföld-fiumei vasúti elsőbbs. l.	99,50	frt 110,543
50.00	0%-os kassa odeli cigi l.	99,70	49,850
1.000	0%-os osztr. magyar bank zálogl.	102,00	0,250
2.000	0%-os osztr. magyar kereskedelmi bank zálogl.	99	195,000
50.000	0%-os osztr. magyar hitelintézet zálogl.	100	50,000
5.000	0%-os osztr. magyar papírbetét	8,10	4,026
5.000	0%-os osztr. magyar papírbetét	97	4,850
10.00	0%-os osztr. magyar papírbetét	90,50	9,050
9.500	0%-os osztr. magyar papírbetét	5,99	9,115,25
A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok és osztalékok			60,588,45
Értékpapírokra adott kölcsönök			3,282,760,72
Jelzálogkölcsönök			62,191,34
Tenzintézeteknél elhelyezett tőkepenz			2,249,26
Váltóirata			531,338,44
Értékváltók			230,791,14
A társaság házaai Budapesten és Bécsben			58,000
Pénztárgyek			1,607,452,27
Központi pénzkészlet			208,490
Pénzkészlet a képviselőkönél			76,368,4
Készpénzbevételek			
1880-ik évb. 1881-ik évb. 1882-ik évb. 1883-ik évb. 1884-ik évb. a			98,236,39
díjbevételekért frt 1.294.729,87 2.189.991,70 3.079.187,29 3.474.543,85 3.915.842,80 = frt 13.953.195,61			
szállítvány „ 392.220,73 1.387.290,63 2.260.914 1.494.335,98 1.659.761,30 = 7.194.422,44			
jég „ 643.337,91 815.055,32 769.411,27 573.570,40 900.003,05 = 3.601.377,85			
Összesen frt 24.748.998,26			
Kifizetett károk:			
1880-ik évb. 1881-ik évb. 1882-ik évb. 1883-ik évb. 1884-ik évb. a			
üzbiztosítások után frt 698.884,91 2.227.247,02 2.143.719,14 2.188.410,45 2.447.838,23 = frt 9.706.099,75			
szállítm. bizt. u.án „ 135.736,70 669.183,38 1.577.186,59 1.865.657,81 1.302.337,85 = 5.550.102,43			
jég „ 666.840,82 573.201,45 590.394,52 499.322,18 512.248,88 = 2.841.907,85			
Összesen frt 18.098.110,03			
Függőben lévő károkért tartalékba helyezett			frt 792.719,22
A társaság házaainak jövedelme s az értékpapírok és betétek utáni kamat			261.693,73
Az életbiztosítás átlaga			17,583,263
Az „ évi díja			63,272,35
Az életbiztosítások után kifizetett károk összege			131,682,21
Az életbiztosítások függőben lévő károkért tartalékba helyezett			24,975
Az 1884-ik évi nyereség			635.875,31
a) Osztalékképpen, a 4. számú szelvény beváltására, fizetett részvényenként 30 franc aranyban, összesen 600.000 franc			frt 392.800
b) Egy külön, az 1883-iki jegyzet javára szolgáló tartalék alap. fordított			50.000
c) Az életbiztosítások szerzési költségeiből leiratt			100.000
d) A tisztviselők nyugdíjalaja megteremtésének céljából adományoz.			20.000
e) Az értékpapírok árfolyamának emelkedéséből származó nyereség			40.809,13
az árfolyamkülönbséti tartalékhoz csatoltatott.			

Hirdetmény.

A szepesi püspökség és káptalan tulajdonát képező, Liszka mezővárosában gyakorlandó italmérés regale joga 1886. évi január hó 1-től számítandó 3 évre, ajánlati verseny útján haszonbérbe adatik. A 10% bánatpénzzel ellátandó írásbeli ajánlatok 1885. évi szeptember hó 22-ik napjáig a szepes-püspöki jószágigazgatósághoz czimezve, Szepeshelyen (u. p. Szepesváralja) átnyújthatók, a haszonbéri feltételek pedig ugyanott és az uradalmi tisztartónál Liszkán betekintheők.

LEGJOBB SZERKEZETŰ

BORSAJTÓKAT,
SZŐLŐZÚZÓKAT,
SZECSKAVÁGÓKAT,
RÉPAVÁGÓKAT,

OLCSÓN ÉS GYORSAN SZÁLLIT

Grossmann és Rauschenbach
ELSŐ MAGY. GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BUDAPESTEN.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

az a gézenguz, hát minden zsák életet megvesz köblönként 40—50 kr. árleengedés mellett. A szegény ember majd kővé válik s áldja magában a faktort, a ki a világot sem mutatja magát; vakarja a fejét; de végre is mit van mit tenni, 12 az óra: tul kell adni az életen aránylag óriás veszteséggel. Távoztá után persze, megérkezik a faktor és a rebach-sikerén általános az öröm. Aljas üzelmek ezek s tájadalom nagyon gyakoriak. A közigazgatási hatóságot azért a legszigorubb erélyre kérjük, hogy a kereskedők és faktorok ezen tarthatatlan visszaéléseinek vágja utját az által, hogy velők szemben a legébrebb ellen őrzést s a legkeményebb bírságolást gyakorolja illetve közegei által gyakoroltassa. A fentebb elmondottaknak pedig ebben áll a magyarázat a s megfjete: „Ha nem adja ide az életet 12 óra- kor árleengedés mellett, oda vesz a 20 kr. elő- pénz, (nem nagy kár,) ha ide adja: 8 köből bu- zánál per 50 kr. 4 frt a profit. Reszkirt 20 kr. És az ipse nem rosszul számít; a felültetett sze- gény ember, miután kénytelen vele, árucikkét a legtöbbször odaadja a megígért potomárért.

(Tűzvész.) Megyaszón — mint értesülünk — folyó hó 7-én nagy tűzvész pusztított, a mely 21 lakóházon és sok gazdasági épületen kívül temér- déket életneműt s takarmányt hamvasztott el. A vész terjedéséhez nagyban hozzájárult az, hogy a lakosság nagyrésze Szikszón volt vásáron. A kár jelentékeny s az épületek közül sok nem volt biztosítva.

(A férjére lőtt.) Szabó Béla sárospataki tanyatulajdonos neje, nem túrhethív tovább fér- jének irányában tanusított mélyen lealázó ma- gaviseletét, a közelebbi napokban forgó-pisztollyal reá lőtt. Lövés után — mely ezuttal nem talált — a nő beszaladt a városba s egyik ismerősénél rejtőzött el. A férj az esetről jelentést tett a csendőrségnél, mely a merénylő nőt azonnal el- fogta s a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszékhez át- kísérte. Mint utólagosan értesülünk: a merénylő- nőt a törvényszék, figyelembevételével a sok enyhí- tő körülménynek, szabadlábra helyezte.

(A lépfene) a tokaji gulyában nagy mérv- ben kiütött s mint veszélyes és ragályos kór foly- ton terjed. Eddig mintegy 20 drb marha esett áldozatul.

(A Varannón felállítandó) kisedővoda alap- tókéjének gyarapítására f. évi szeptember hó 8-án megtartott tánczvizgalom alkalmával szolgabírósi felügyelet mellett kisorsolt műemlékes és női kézimunkákból a 103, 139, 171, 176, 247, 300, 964, 1090, 1146, 1251, 1300, 1301, 1308, 1325, 1365, 1395, 1425, 1491, 1516, 1557, 1559, 1586, 1587, 1628, 1757, 1808, 1828, 1847, 1894, 1899, 1907, 1971, 2007, 2019, 2063, 2112, 2117, 2282, 2391, 2407, 2474, 2572, 2629, 2852, 2886, 2960, 2972, 2997, 107 a, 140 a, 177 a, 191 a, 193 a, 196 a, 210 a, 404 a, 526 a, 586 a, 663 a, 694 a, 812 a, 857 a, 918 a, 931 a, 1084 a, 1148 a, 1184 a, 1196 a, 1199 a, 1243 a, 1285 a, 1333 a, 1439 a és 1523 a-ik számu jegyek tulajdonosai az általuk nyert tár- gyakat a helyszínen át nem vevén, ezennel fölhi- vatnak: hogy ezek elszállításáról f. hó végéig gondoskodjanak, mely határideig el nem vitt tár- gyak az iménti alap javára ajándékozottaknak tek- intetvén, mint ilyenek nyilvános árverésen fog- nak elárúsítani. Kelt Varannón, 1885. évi szept- ember hó 9-én. A rendezőség.

A női házi-ipar iskolában a tanítás f. hó 15-én veszi kezdetét, miért is felkéretnek a szü- lők, kik leány gyermekeiket még ez ideig felnem- vétették, sziveskedjenek a beiratásra az iparis- kolában az ipartanítónőnél délelőtt 9—12, és dél- után 3—5 órák között jelentkezni.

(Bucuszó.) S.-a.-Ujhelyből véglegesen el- költözvén, miután ez alkalomból minden barátom és ismerősömtől személyesen bucsut nem vehetek, elmulaszthatlan kötelességemnek tartom, különö- sen a helybeli dalárdának, melynek egyik szerény köztagja valék, s melyhez oly édes emlékek fűz- nek, ugyszintén barátaimnak s jóismerőseimnek szívből eredő „Isten hozzád“-ot mondani. Tartsa- nak meg valamennyien szives emlékekben. Hor- kai Bertalan abarai ev. ref. hely. lelkész.

Jó kereset. Egy szerény, jó bizonyítványok- kal ellátott fiatal ember, ki magát helyi ügynökké kiképezni akarja, ajánlatos feltételek mellett azon- nal alkalmazást talál. Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

Könyvismertetés.

Kurzfasster Führer für Kaschau, das Abauj-Torna-Gömörer Höhlegebiet und die ungarischen Ostkarpathen. Im Auftrage des ung. Karpathenvereines verfasst von Karl Siegmeth. Mit einer Orientierungskarte, dem Plane der Aggte- leker Höhle und 16 Illustrationen. Kaschau Adolf Maurers Verlag. Ára köve 2 frt.

Az államokat alkotó és felforgató nagy po- litikusok neveit leszámlítva, ezen században alig lett valamely név világszerte ismertebb ennél: **Baedecker**. S ez nagyon természetes, mert a Baedecker piros-könyve mai nap majdnem annyi kézen forog mint a biblia.

Az utazás a mai kor életszükséglete. Magá-

val hozza ezt nem csak az egész világrészünkre kiterjedő kereskedelmi nagy forgalom, de a nap- ról napra növekedő s miveltségben mindinkább gyarapodó középosztály fokozódó igénye, mely részint tudvágyból, ismereteinek öregbítése okáért, részint élvezetből s pihenés kedvéért utazik.

Baedecker piros-könyve alig hiányzik ma valamely családnál.

De a népszerűséget, vagy elterjedést nem csak az utazás gyakorlásának, hanem főleg annak köszönik Baedecker könyvei, mert a czél- nak teljesen megfelelnek, alaposak és megbízhatók.

Mi természetesebb, mint hogy azon szerzők, kik hasonló czélből irtak uti-könyveket egyes országokról, vagy tájakról, Baedeckert utánozták könyvük beosztásában s megírásában, s ez annál jobban sikerült nekik, mentül kevésbé akartak eredetiek lenni.

Siegmeth Károlynak e napokban a sajtó alul kikerült fent említett német utikalauza, nem csak hogy teljesen megfelel a czélnek, de tartalmát tekintve még Baedecker könyveinél is jobb, mert míg egyrészt földrajzi s üzleti része a leirt ut minden egyes pontjára nézve saját többszörös ta- pasztalata után a leghivebben és megbízhatóan van megírva, másrészt szerző mint kiválóan mű- velt férfit meg tudta válogatni a leirt tájakról leginkább tudni valókat úgy történeti mint ter- mésztudományi s ethnographiai szempontból s azokat kellő alakban és adagban nyújtani a tou- ristának, ki e könyv lapozgatása alkalmával akaratlanul is okul és tanul.

De nemcsak a turista olvasandja élvezettel és tanúsággal e könyvet. Talál abban a leirt vi- dék lakója is sok olyat, amiről saját lakhelyéről tudomással nem bírt, mert kevés embernek áll annyi forrás rendelkezésére a mennyiből szerző merítgetett nagyon jól megszürt műve számára.

A könyv mint czime mutatja, Kárpátgye- sületünk megbízásából van írva, első sorban a külföld s különösen a Kárpátokat mindinkább sürübben látogatni kezdő németek számára. Azon- ban reméljük, hogy ugyanezen egyesület gondos- kodni fog róla, hogy ezen jeles mű minélelőbb magyaryelven is lásson napvilágot, nehogy a jövő tavasszal utrakelő magyar turista német példány után járni legyen kénytelen.

A könyv beosztása ez: Leírja Kassát mint kirándulásainak központját. Innen elvezeti az utast Abauj-Torna és Gömörmegyék természeti csodá- ihoz, a páratlan szépségű szadeli és áji völgyekbe, a ranki időszi szökő-forráshoz, a sziliczei, aggte- leki és dobsinai barlangokba, a sztraczenai völgybe és a szomszéd csucskokra.

A Budapestről jövő utas összekapcsolhatja ezt a kirándulást a magas Tátra megtekintésével. Északkeletfelé végig visz bennünket Eper- jesen, Bártfán, a Tokaj-Hegyalján, a Vihorlat hegységen, Ungban, a Polonina-Runán, Beregben Harsfalván át a Stojon, Mármaros sóbányáin, a Tisza forrásain, a Hoverlán, Pop Ivánon, Pietro- szon, Ineun és Czibleszen.

A leirt tájak egyforma rövidséggel, de egy- forma pontossággal is szerepelnek benne.

Szathmár és Nagybánya ép oly melegen van érintve mint Kassa és Dobsina. A műemlé- kek ecsetelése ép oly vonzó a mily ajánló ezen terület furdóiról szóló rész.

S a mi nekünk német könyvben szokatlan, a meleg hazafias irány, mely ezen egész művön előmlik, mely valódi hü tükre a mindnyájunk által ismert külföldi eredetű szerző rokonszenves érzületének.

A könyv értékét nagyon emelik még a mellékelt rajzok s különösen a szerző által készi- tett kitünő térkép, a melyen tourokra felosztva vezető végig veres fonallal az utast egy városi utain mint hegyi bolyongásain.

Képekben a következő tájak és részletek találhatók a könyvben: Kassa látképe, kassai dóm, kassai városház, kassai dominicanus tem- plom belseje, kassai gazdasági tanintézet tervrajza, ranki szökőkút, cukor süveg a szadeli völgyben, aggteleki barlang tervrajza, sztraczenai völgy, dobsinai jégbarlang 4 képben, füzéri várrom, Izrató, a szinnaió alatti tengersizem.

S mindezek kiegészítésül a könyv végén ott találjuk a vasuti menetrendeket a távolsá- goknak kilométer és óraszámra való kimutatásá- val, nemkülönb a furdókra való utazások ked- vezményeiről és a körutazásokról szóló tudniva- lókat. Szóval minden rendű és rangú utas megta- lálja benne azt a mit keres.

Chyzer Kornél.

HIVATALOS RÉSZ.

29928. szám.

Magyar kir. belügyminiszter.

II.

Tekintetes alispán ur!

Az országos czimer használataért felter- jesztett folyamodványok elbírálása alkalmával több ízben tapasztaltam, hogy a törvényhatóságok első tisztviselőinek a folyamodványokat kísérő jelen- tései, annak megbírálhatására, ha vajjon az ille- tők a czimer-engedélyben foglalt kitüntetésre va-

lóban érdemesek-e? nem mindig nyújtanak eléggé biztos adatokat, miből újabb hosszadalmas tár- gyalások szükségbe következnek.

Ennek elkerülése czéljából szükségesnek lát- tam utasítani tekintetes uraságot, hogy a czi- mer-engedélyért folyamodó czégek megbízható- sága, továbbá azok üzleti viszonyai, vállalatuk terjedelme, gyártmányaik minősége iránt bekvánt jelentéseiben a folyamodók által kérelmezett ki- tüntetés megadhatását csak azon esetre hozza ja- vaslatba, ha megelőző gondos és a szükséghez képest, esetleg az 1883. évi XVIII. t. cz. 2. §-a értelmében, szakértők meghallgatása mellett esz- közlendő nyomozások után, az illetők erre csak- ugyan érdemeseknek bizonyultak; általában pe- dig szükségesnek láttam a felmerült eset alkalmából tekintetes uraságod figyelmét az e tárgy- ban 1883. évi szeptember hó 10-én 50422. szám alatt kelt rendeletben foglaltakra újabb is felhívni.

Budapest. 1885. évi július hó 10-én.

A miniszter helyett
Beniczky,
államtitkár.

10110. szám.

Zemplénmegye alispánjától.

Valamennyi szolgabírónak.

Nyomozás s eredmény esetén jelentéstétel végett kiadatik.

S.-a.-Ujhely, 1885. szept. 12-én.

Matolai Etele,
alispán.

2604. szám.

Zemplénmegye tekintetes alispáni kivatalának

S.-a.-Ujhelyen.

Ismeretlen tartózkodásu Schorn József, ez- előtti budapest-kőbányai volt lottogyűjtő, lotto- kincstári tartozásának behajtása csak úgy válnék lehetségessé, ha nevezettnek jelen tartózkodási helye kipuhatolható lenne.

Tisztelettel megkerestetik ezért a tek. alis- páni hivatal, miszerint az említett czélből a me- gye területén a kellő nyomozásokat megejteni s az eredményt ide mielőbb közölni sziveskedjék.

Végül megjegyeztetik, hogy fennevezett álli- tólag egy „Sybilla“ nevű amerikai jósnő mutoga- tása czéljából utazik az országban.

Budapest. 1885. július 25-én.

Freyseisen,
pénzügmin. osztálytanácsos
és lottoigazgató.

1204. kb. szám.

Zemplénmegye alispánjától.

Tekintetes szolgabíró ur!

Tudomás végett kiadom.

S.-a.-Ujhely, 1885. szeptember 2.

Alispán helyett
Viczmány Ödön,
főjegyző.

(Másolat.) A vallás- és közoktatási minisz- ter urtól. 25355. Zemplénmegye közigazgatási bi- zottságának. Dr. Kállay Adolf ur karlsbadi furdó orvos, hazánkfia, azon czélből, hogy a páratlan hatásu karlsbadi gyógyfurdóban a szegényebb sorsu szenvedő honfitársai is, a várva várt üdü- lést fellelhessék, elhatározta, hogy a folyó 1885. évtől kezdve, orvosi működése tartamáig, a ma- gyarországi középiskolai tanárok és községi tani- tók részére, két-két helyet alapít oly formán, hogy évenként és pedig: augusztus hó 1-től kezdve szeptember hó végéig felváltva két tanár és tani- tó valláskülömbőség nélkül (kik a tanker. igaz- gatók, illetve a megyei tanfelügyelők ajánlatára általam fognak kijelölteni) fog nemcsak ingyenes lakásban, gyógykezelésben és gyógyszerekkeli ingyenes ellátásban részesülni, de nevezett orvos ur még e mellett a kijelöltek részére olcsó, vagy legalább mérsékeltbb áron való étkezéstről is fog gondoskodni.

Midőn nevezett furdóorvos, hazánkfiának eme nemes áldozatkészségét a közig. bizottság tudom- mására hozom, egyszersmind felhívom, hogy azon tanítók, kik eme kedvezményt igénybe venni ki- vánnák, a gyógykezelés szükségességét igazoló orvosi bizonyítvány csatolása mellett, tekintettel kérvényezőik anyagi viszonyaira, tekintetbe véve az idő rövidségét, mielőbb — jövőre nézve pedig legkésőbb július hó 1-éig velem tudassa, s egy- uttal arról is értesitem, hogy az illetők betegsé- gük és netán egyéb viszonyaiknál fogva, a ked- vezmény élvezetébe augusztus vagy szeptember havában kívánnának-e lépni. Budapest. 1885. augusztus 8-án. A minister meghagyásából Gönczy Pál s. k. ministeri tanácsos.

2823. I. sz.

Pályázati hirdetés.

Zemplénmegye homonnai járásában néhai Dr. Glück Armin halálával üresedésbe jött, 500 frt évi fizetéssel s hatóságilag megállapított ren- delési s távolsági díjakkal javadalmazott mező- laborci körorvosi állomásnak az 1876-ik évi XIV. t. cz. 144. §-ának rendelkezése képest leendő be- töltésének határnapjául f. 1885. évi aug. hó 27. napjára kitűzött választás folyamodók hiányában eredmény nélkül maradván, az újabb választás határnapjául f. 1885. évi október hó 5. napjának

PÓTLÁS

B

1

1

7

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak ei.
Észirator nem adatnak vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilvántartásban minden garmonsor díja 20 kr.

HÍRDETÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknek: Minden egyes szó után 1kr.
Azonfelül bályeg 30 kr.
Kiemelt, díszbetűs a körzettel ellátott hirdetésekért térmérték szerint, minden 1 centiméter után 3 kr. számítatik.
Állandó hirdetéseknek: A közlemény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén” nyomatékjába küldendők.

A nőnevelésről.

— Két czikk. —

I.

Hazánkban néhány év óta örvendetes mozgalom indult meg a női nevelés nagyfonságú ügyében. Kormány és társadalom nagy része egyiránt lelkesedik érte, érdekében minden lehetőt megtesz, vállvetve iparkodik az ebbeni mulasztásainkat kipótolni és az erre célzó törekvéseknek oly irányt szabni, oly lendületet adni, hogy a siker nagysága megfelelő legyen a megindított mozgalom nagyságának, és hogy az eredmény megállja a bírálatot — a szűkség, a gyakorlati élet követelményei előtt. E feladat nem könnyű, keresztülvitele kiváló megfontolást igényel, mert minden ballépés kétszeresen maga után vonja rossz következményeit.

Rendszerünk bir már annyi multtal, annak megítélésére és kimondására, vajjon közeledünk-e a kitűzött célhoz? És e kérdésre igenlőleg válaszolhatunk. Közeledünk, de a mint az összegezett eredmények mutatják, még mindig nem az igazi uton, a miről különben legutóbb a közokt. miniszternek több szakemberrel a leányiskolák tantervének megváltoztatása, illetőleg reformálása érdekében tartott értekezlete is tanubizonyosságot tesz. Örvendetes tudomásul szolgál ez az ügy barátainak, mert biztosítékot látnak benne, egyrészt a felhangzó panaszok orvoslására, másrészt a nyilvánított óhajok teljesítésére; de nem úgy az ellentábor, nem a nők kiképezetésének bigót ellenei, kik mindenkor azt hangoztatják: hogy az így nevelt leányokból nem lesznek sem jó hitestársak, sem

jó anyák, sem jó gazdasszonyok, hanem »tudós nők«, vagy a mint mondani szokás »kék harisnyások.«

E leggyakrabban hangoztatott vádra legyen szabad a női jog hatalmas védőjének Legouvé Ernő, a francia akadémia tagjának szavaival válaszolnom:

E tan követői irigy zsarnokságukat a tisztelet álarcza alá rejtik és nem engedik meg a nők értelmi kifejlődését, mert az a családiasság rovására történék, elnyomva tartják őket, mert különben női természetük csorbát szenvedne; zsarnokság ez, mely hódolatot hazudik! Mindezzel szemben én azt mondom, hogy éppen a család nevében a család üdvének, az anyai kötelességeknek, a házasságnak, a háztartásnak érdekében kell a leányok erőteljes és komoly nevelését követelnünk! Jöjjünk valahára tisztába a hitestárs és az anya tiszteletreméltó neveivel, melyeket eddig csak az alárendeltség eszközeinek tartottak. Kétségkívül senki sem hajlik meg nagyobb tisztelettel, mint én, a háztartási teendőkhöz, melyek látszólag alárendeltek ugyan, de valóságban magasztosak, mert megtanítják a nőt: másokra gondolni; de vajjon ezen teendőkhöz határozódik-e a nők minden kötelessége? A házínőnek és anyának nincsen-e más kötelessége, mint ebédet készíttetni, szolgákat kormányozni, a közös anyagi jólét és egészség felett örködni, vagyis nincsen-e más kötelessége, mint szeretni, imádkozni, vigasztalni? Nem, még ez nem minden; kötelessége még ezeken kívül vezetni és nevelni, következésképpen tehát tudni. — Tudás nélkül nincsen tökéletes anya, tudás nélkül nincsen valódi há-

zínő! Midőn a női értelmet ismeretekkel gazdagítjuk, csupán csak azt célozzuk, hogy értelmi világuk hatalmasan megedződjék, mert csak így lesznek képesek résztvenni férjeik munkájában, gyermekeik tanulmányában. Nagyon különös az önök gondolkozása! Felsorolják a nők tanításának minden rossz következtetését, de számitáson kívül hagyják tudatlanságuk halálos veszedelmeit. A tudatlanság ezerféle hibára, ezerféle megtántorodásra vezet a nőt. Azért emészt a nőt az unalom; azért kaczer, eszesélyes és hiu; azért költi el férje fáradságos munkájának gyümölcsét haszontalan ékszerekre; azért okozza titkolt adósságaival férje romlását; azért kívánczik esténként, fáradt vagy gyöngélgéző létére is, mulatságokba, melyek terhére vannak: mert semmit sem tud, mert nem adtak neki komoly gondolkozást, mely táplálná; mert az értelmiség világából ki van zárva; mert az üres hiúság és a léha haszontalanság világát mondhatja magáénak!

Mindig bántott és boszantott az a körülmény, hogy a fiatal leányok erényeit és ismereteit csakis a férjhezmenetel, azaz a férj érdekéért fejlesztik. — A fiatal leányokban csakis a leendő házastársat látják és képezik. Azt tartják, hogy minek a fiatal leánynak ilyen és ilyen nevelés vagy képzettség, ha egyszer férjhez megy? Tehát személyes fejlődése sohasem cél, hanem csak mindig eszköz. De hát nem létezik-e a nő önmagában is? Kérde. Nem vonható-e felelősségre hibáiért, nem illeti-e meg erényeinek jutalma? Van a nőnek a házastárs és az anya néven kívül, mely csak ideiglenes és véletlen, még egy neve, melyet a

TÁRCSA.

Az ujhelyi várhegyen. *)

HAJH! a vén tölgynek fattyuági nőnek,
Szoknyát dicsőit most a koboz hurja!
Oh jertek, jertek... a régi időknek
Daliás dolgait játszuk el újra!
Még áll a hegy orma, még fölfele ront
Villámoktól edzve a sziklacsoport...
S mi fölött sok század rombolva letűnt:
Fölépti azt a mi képzeletünk. —

Lehunym szemem... s már látom a fészket,
A melybe' tanyáztak a büszke sasok...
Halljátok! a tornyok réz fedelének
Csucsán csikorognak az érczakasok!...
A bástya-fokon libeg a lobogó;
Dübög paripák alatt a dobogó...
Áll a lovagvár, mint állt vala régen:
Mesés ragyogásban, ünnepi fényben. —

A vár ura én vagyok... itt e terem
A harci tanácsnak színhelye leszen...
Ott játékit üzi velünk szerelem...
Itt kiürítjük a kelyhet egészen...
S ha fenéig ittuk az üdv poharát,
Csöndes pihenésre megyünk oda át...

*) Emléklap az ujhelyi turisták szöveg napjainak történetéből, midőn de jure haereditario libertatis sorba foglaltuk vissza a szabadsághősöknek, Csák Mátétól kezdve elkobzott birtokait; midőn a rombadólt középkori várakat felépítettük, egy-egy hívünket bizva meg azok védelmezésével. Persze mindez csak képzeleti dolog volt, mint az ujhelyi vár felépítése is, melyet egyszer P. A. — P. Gy. és Br. I. turista barátimmal meglátogatván, az ott nyert benyomások alatt e vers is megszületett.

Hol párduczbürrrel letakart kerevet,
Szebb, isteni álom ölébe temet. —

Czimbora! jer, te leszesz kapitányom
S a déli fokon jelölöm ki tanyád.
Ne!... itt van hadverő nagy buzogányom,
Aztán ne kiméld se apád se anyád!...
Nézd ama sikot ameddig a szem lát:
Hős abból kapja ki harci jutalmát...
Ott *Karcsa, Karos, Rad...* amarra *Leless...*
A nyert csata díja egy-egy falu lesz. —

De nézd deli bajnok! Már ott jön a had
S a bástyatoró kosok állnak elől...
Hát ellenséget amodébb ki fogad,
Mely szinte nyomul a *Kopaszka* felől?!
Asszonyhad, gyöngé... de megejt ravaszon...
Ott *jaucsár* fenyeget... hej! itt *amazon*...
S ennek — még amitől a hős is inog —
Szemébe van rejtve a tör, a — gyilok.

Csak jöjjenek, biztos sirjuk e völgy lesz.
Ott várja már őket a hadnagy alatt.
Fején: ércsisak, vállán: kopja, tegez...
Meggdálni őt hol vagy oh isteni lant?!
Inge aczél, szive karja se lágyabb,
Szittyavezér se lehetne mokányabb...
Kezében öles, ragyogó alabárd...
Döfni ha készül, *amazon* be ne várd! —

És indul a nagy harcz... vad riadalma
Betölti a sikot, be a rengeteget. —
Kar karra talál és lesz diadalma.
A hősnek, erősnek a gyöngé felett. —
És szól győzelemnek vig dala rája...
Fenn a terembe' boros kupa járja...
S hogy az ellen ezrivel itt lele sirt:
A tárogató viszi szíjjel a hirt. —

Ah! e kor szintelen képei közzé
A multat a képzelet így szövi be!
Igy lesz amazonná, így haderővé...
Epréss-lány s a *csorda* a hegy tövébe'.
Korcsunokákból így lesznek a hősök,
S tettüket — mint én — dallják hegedősök...
Majd eltűn a perc... szétfoszlik az álom
S *pusztulásában* áll újra a várrom!
Borúth.

Szemere hagyományok.

Tompa Mihály levele Szemere Miklóshoz*)

Tekintetes ur! „Vallomás”-om felett elmondott szavainak, csak örülnöm lehet, — a Honderűbe szántam, úgy is kissé nőknek hizeleg — legalább a férfiakat nem igen dicséri — mint maga a Honderű is.

Ön levele genialis, két első lapján, a humor dicsőségére elmondott szavak, arany szavak**): bék kár nekik Miskácska záratlan fiókjában a ravar maradniok! Legyen szabad azonban nekem is néhány együgyű szót mondhatnom. Én úgy érzem: inkább szeretnék Endymion mint a a Csikóbörös kulacs költője lenni; vagy az Eötvös 3 versének, honnan világosan kitetszik: hogy én a napfelé szárnyaló sasnak, vagy is a magasan-komoly elemnek inkább barátja vagyok, mint a — bár víz (ézés) mélyén merengő buvárnak: a humornak. Szép lehet ugyan a föld kebelébe,

*) Ezen, irodalomtörténeti szempontból becses levél Tompa Mihálynak még deakkorából való. Ebben még az obligat tisztelet hangján szól Szemerehez, mely — mint a már közzétett hagyományokból kitűnik — a két költő között később oly őszinte meleg barátsággá érlelődött. (Szerk.)
**) A humorról Szemere egy hosszabb tanulmányt írt, melynek — hátrahagyott kéziratában — fájdalom csak egyes töredékeit birjuk. (Szerk.)

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

Nemrég elhunyt jelesünk Tóth Endre utolsó munkáját, szép költői népies elbeszélést »Bokor Ersei történetét« tartalmazza a csoport második füzeté. Ezt a történetet, mely olyan egyszerű s igaz mint általában a magyar nép, szívesen fogják olvasni széles Magyarország kunyhóiban, a fonókban, malom alatt.

Szabó Endre — kinek igazi hivatása van a dalos magyar krónikák írására »Szilágyi és Hajmási« történetét dolgozta fel ékes és népies rigmusokban. Szilágyi és Hajmási alakjai oly szívesen látottak a nép körében, hogy Szabó Endre költői kidolgozásán kívül a tárgy megválasztásáért is dicséretet érdemel.

Gabányi »A rossz asszony« című művészi de a nép inye szerint való verses elbeszélésében nagy morális mag van. A rossz asszonyok tanulhatnak belőle, a jók meg élvezhetik.

Vékony Antal »A kincskeresők« -jében, versben, Mayer Miksa »Elvitte az ördög« című elbeszélésében prózában beszél el a nép hangján a népek tanulságos és érdekes történetet. László Mihály »A pokol torkában« című hosszabb elbeszélése a csoport utolsóelötti kiadványa; érdekessége és morál dolgában, a jobbak közé tartozik ez is.

»A nagy gróf komája« Tolnai Lajos elbeszélése az utolsó ebben a sorozatban. Tolnainak a »Jó könyvek« előbbi sorozatában »A falu koronája« cím alatt megjelent elbeszélése a »Budapesti Szemle« — valljuk meg nem egészen méltatlanul megjegyezte, hogy novellisztikus voltánál fogva, nem hathat eléggé a népre. Nos »A nagy gróf komája« val ez a kifogás tárgytalanná lett. A sorozatnak egyik legélénkebb s legszebben írott darabja ez.

Ebből a rövidre fogott ismertetésből is látható, hogy ugy a »Jó könyvek« szerkesztősege mint kiadóhivatala azon van, mikép jobb íróink által, öntudatos és czélszerű terv szerint küzdjön a léha és ártalmas ponyva ellen. De eme küzdelmében számol a művelt magyar közönség pártolására; hogy a »Jó könyvek« jól legyenek megírva s helyes irányban terjesztve; magára vállalta, s meg is felel adott programjának, de maga nem tehet mindent; a vállalat rohamos s nagyobb szerű elterjesztésében segédkezésre hívja fel a művelt magyar közönség hivatott részét. S épp ezen czélból ezennel felkéri mindazokat, kik a vállalat iránt érdeklődnek: forduljanak a kiadóhivatalhoz (Váci utca 11. sz. a.) s a »Jó könyvek« prospectusa és jegyzéke valamint egy füzeté is ingyen és bérmentve fog czimükre megküldetni.

A »Jó könyvek« legközelebbi sorozata — kiválólag történelmi irányú művekkel — az ősz fel fog megjelenni. Ugyanezen alkalomból a szerkesztőség a kiadóhivatallal egyetértve a vállalat érdekében nagyobb szabású mozgalom megindítására készül. B. S.

Egyleti élet.

A magyar orsz. Kárpát egyesület keleti Kárpátok osztályának VIII. közgyűlése f. évi augusztus hó 23-án tartatott meg a vinnai várrom udvarán gróf Sztáray Antal ur ő méltóságának elnökle alatt és számos tag részvevése mellett. Az ezen alkalommal elintézett napirend következő volt:

1. Az osztály választmány évi jelentése jóváhagyólag tudomásul vétetett és a központi választmányának, a nagy-mihályi városi képviselő testületnek és helyi bizottságnak, gróf Sztáray Antal ur ő méltóságának, Vinternitz Vilmos erdő mester urnak, a m. északkeleti és m. gácsi vasutak tek. igazgatóságainak jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

2. A nagy-bányai VII. közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatott.

3. A pénztári kimutatás örvendetes tudomásul vétele után a pénztárnoknak a felmentés megadatott. A felolvasott kimutatás szerint 1884-ben az év végével a pénztári állomány 560 frt 20 kr. volt míg 1885. július végével 801 frt 61 krra emelkedett.

4. A Kassa-Abauj-Tornában levő Kárpát egyesületi tagoknak az osztályba való belépése folytán az ügyrend megváltoztatása vált szükségessé és a választmány által ezen irányban tett javaslat elfogadtatott. E szerint az osztály ügyeit és képviselét az osztály-választmány vezeti, élén az elnökkel és ügyvivő alelnökkel, a vidéki választmányok közreműködése mellett; vidéki választmány három van, egymint: Kassa-Abauj Torna, a Beszkidek és Marmaros részére.

5. Az erre következő választás alkalmával megválasztattak:

Az osztály választmányba.

Elnök gróf Andrassy Aladár, ügyvivő 1-ső alelnök Siegmeth Károly, második alelnök Dr. Rodiczky Jenő, titkár Oláh Béla, pénztárnok Stern Károly és 30 választmányi tag.

A Kassa-Abauj-Torna vidéki választmányába.

Elnök gróf Forgách István, 1-ső alelnök id. Novelly Sándor, második alelnök Kóos József, titkár Deil Jenő, pénztárnok Haymann Ferencz.

A Beszkidek vidéki választmányába.

Elnök gróf Torok Napoleon, 1-ső alelnök báró Perényi Zsigmond, másodalelnök Majláth József, titkár Cornides György, pénztárnok Stern Károly.

A Marmaros vidéki választmányába.

Elnök Lónyay János, 1-ső alelnök Bikkal Ferdinánd, másodalelnök Prugberger József, titkár Dobay Sándor, pénztárnok Kutka Kálmán, azonkívül 20—20 választmányi tag.

6. Torna város képviselő testületének meghívása, miszerint a jövő közgyűlés Tornán tartassék egyhangulag köszönettel elfogadtatott.

7. Az aggteleki barlang bányamérői felmérésének keresztülvitelére 500 frt lett utalványozva.

8. A szadeli-i völgyben levő ut helyreállítására és a falucska barlang járhatóvá tételére 150 frt szavaztatott meg.

9. A választmány utasított, hogy azon kérdést: »miképen lehetne az idegenek forgalmát a keleti Kárpátokban élnökíteni« tüzetesen tanulmányozza.

Sigmeth Károly,
ügyvivő alelnök.

Különfélék.

(A honvéd-laktanya) fölépítésének felvállalása tárgyában az árlejtési versenytárgyalás a m. kir. állam építészeti hivatal hivatalos helyiségében — mint ezt lapunkban jó eleve is jeleztük — e hó 9-én tartatott meg. Az építést Burger Adolf helybeli lakos vállalkozó, 15 % elengedése mellett negyvenháromezer forintért vállalta fel. A vállalat jóváhagyás véget közelébb fog a városi képviselő-testület elé terjesztetni.

(A gazdasági egyesület) vezetése alatt a budapesti orsz. kiállításhoz csoportos megsejtelése alkalmából, mely octóber hó 3-ára tervezetik, az esetben, ha arra 150—200-an jelentkeznek, külön vonattal fog a felrúdulás legalább 60% kedvezményrel történni, a mely a kissébb állomásokon meg sem áll. Budapesten, az e czélra berendezett külön házakban, melyek egyikében 100—120 ember kényelmesen elfér, 40—50 krért naponta, tiszta ággy és ruhatisztításról gondoskodva lesz. A szegényebbek mint a tanítók, jegyzők s a kisgazdák 40 krért lesznek elszállásolva. Budapestre érve, a központi vasuti induló háztól az előre megrendelt szállásokra, s egyes meghatározott helyekről a kiállítási területre, vagy a hova B.-pesten a tömeges kirándulás tervezetik, a lövönatu vasuti kocsik is nagy kedvezményrel fogják a szállítást eszközölni, minek előnye abban abban is rejlik, hogy a kiállításhoz való hazatérésnél, dacára, hogy több ezer ember órákig kénytelen a lövönatu kocsikra való felnem juthatás miatt várakozni, tagjaink a megrendelt kocsikon kényelmesen és várakozás nélkül juthatnak a városba. Közkívánatra csoportosan megtekinthetnek: a m. k. állatgyógyintézet, a központi tejszarnok, az orsz. mintapincze, a gabona elevator, a Margitsziget sat. A kiállítás terén a kalauzólást az egylet elnöksége fogja teljesíteni. A csoportos felrúdulásban való részvételre a bejelentések irásban: Viczmány Ödön m. gaz. egyleti alelnök urhoz intézendők f. hó 15 ig.

(Lengyel testvéreink) ma egy hete háromnegyed hétkor a reggeli vonattal érintették városunkat a budapesti országos kiállításra való utazókban. Mintegy félórát időztek az állomásnál, mely idő alatt elég alkalmuk volt gyönyörködni lángtűzű nektárt termő, festői szépségű Hegyaljánk változatos ormain; de csakis ebben gyönyörködhetek, mert az országzserte híres hegyaljai vendégszeretetet, a szíves látást, a rokonszenves fogadtatást legfőképpen csak elképzelhették, ta pasztalni azonban egy csöppet sem tapasztalhattak. Még a legutolsó falucska is a hol a vonat megállott, tehetsége szerint kitért magáért: testvéri szeretetét, ragaszkodását igyekezett nyilvánítani azon nemzettel szemben, melynek a szabadságért gyakorta feldobogott szíve a testvér magyaréval annyira össze van forrva. Mi megelégedtünk azzal, ha mások lelkesülnek. Hallottuk ugyan pengetni, hogy itt is készülnek az ünnepléses fogadtatáshoz, de ez oly későn jutott eszébe egy pár embernek, hogy valamire való kiviteltre már gondolni sem lehetett. Hát akárhogyan hányjuk, vessük is meg ezt a dolgot: röstelltes az s akaratlanul is odalyukadunk ki, hogy Zemplénmegye székvárosa ha hazafias lelkesedésről van szó: nem sokkal áll elébb a szomszéd Kis-Bányácskánál. Olyat is hallottunk, hogy a mulasztást azok, a kik elkövétték, jóvá akarták tenni a lengyelek hazafelé utaztakkor. Ez sem sikerült, mert a lengyelek kisebb-nagyobb töredékekben szállingóztak hazájok felé s így az elkésett és meglehetősen indokolatlan ünneplés rendezőinek a fiaskót nem volt alkalmuk újabbal tetézni.

(Hymen.) Lónyay Gábor közelébb vezette oltárhoz b. Földváry Sándor cs. kir. kamarás leányát: b. Földváry Saroltát.

(Halálozás.) Zsarnóczy Alajos ügyvéd, az öreg, 99 éves Zsarnóczy bácsinak egyetlen fia, f. hó 5-én hosszas szenvedés után 64 éves korában elhunyt. A megboldogult keveset vagy éppen semmit sem érintkezett a társadalommal s kis szobáskajában már évek óta mint remete élvonulva élt. Zárkózottsága, excentrikus gondolkodásmódja miatt általában különcnek tartották s valóban az is volt. Szép tehetségeit tekintve, kevesebb idealizmussal hasznára válhatott volna az emberiségnek, míg így mondhatni: nyomtalanul kallódott el. A zenének, rajznak, festészetnek nagy kedvelője volt s valamennyit maga is gyakorolta. Genieje különösen a papír-metszésben tündökölt, melyet ollóval a legnagyobb könnyűséggel kezelt s e nemből valódi mesterműveket állított elő. Egy ilyen művét fiatalabb korában a muzeumhoz is beküldte, de mert az nem competens díjat kínálta érte, bosszuságában összetépte. A kik e művet látták, még ma is csodálva emlegetik művészi kivitelét. Azonkívül több európai nyelvet beszélt s különösen politikai tudományokkal foglalkozott. Temetése a mult hétfőn, nagyszámú rokonság s ismerősök részvéte mellett ment végbe. Az élet megrendítő tragikuma nyilvánult az agg szülők mely fájdalomában; a 99 éves ősz apa s a 96 éves anya keservesen zokogtak a 64 éves öreg-gyermek koszorúkkal borított koporsója felett. Az életben nem mindennapi látvány, századok alatt fordulhat elő hasonló eset. Béke ez elhunyt hamvaira!

(Az utcák) éjjeli világítása ismét a legmiserábilisabb állapotba jutott. Nincs három lámpa, a városban a mely a korom sötét éjszakában csak tűrhető világosságot is adna, de akarhany van, amelyet meg sem gyújt a lámpagyújtogató hatalmasság. Hogy többre ne muttassunk: a megyeház keleti oldalán alkalmazott egyetlen lámpát soha sem érdemítették arra, hogy meggyújtassék. Pedig a rendőrség majd bele üti a orrát, még sem tesz jelentést e rendetlenségről. Ugyalászig nálunk a rendetlenségben, érvényesül azon princípium: »hogy rőndnek muszáj lönyni!«

(A Kazinczy-utcza) lakók panaszkodnak: hogy az orosz parochiával szemben levő kovácsműhely előtt a közlekedés folytonosan akadályozza van a miatt, hogy a kovács a lovakat a járdán vasalja s az mintegy műhelyének kiegészítő részéül állandóan elfoglalva tartatik. Ez nem járja s a rendőrségen áll, hogy a járó-kelő közönséget ilyen módon inkommodáló bitorlást haladéknélkül tiltsa be.

(Dancz Lajcs) hozzánk készülő szintarsulata előadásait — mint ujjabban értesülünk — e hó 18 ika körül fogja megkezdeni.

(Lapunk) mult számában »A törvény-s z é k r ö l « című közleményünkbe hiba csuszott be, a hol is az áll, hogy özv. Fileczky Mihályné és társai vádlottakat Kiss Ödön ügyvéd védélmezte; mert míg a két nőnek, kik 12 és 10 évi fegyházra ítéltettek: Dr. Kovácsy Pál volt a védőjük.

(Kegyadomány.) A király ő felsége a megyei főispán felterjesztésére Garany község tűzkárosultjainak 500 frt segélyt adományozott.

(A fillokszera terjed) B.-Olasziból értesitik lapunkat: miszerint Tolcsván a város közelében fekvő u. n »Csető« szőlőhegyen a veszélyes rovar felléptét konstataáltak. A lértözött terület mintegy 24 holdat tesz ki s ebben a legnagyobb mérvű megtámadás az ottani ref. lelkes szőlőjére esik.

(Lelketlen üzelmek.) Bátor nevezhetjük így azokat a visszaéléseket, melyeket az izr. faktorok (azért tesszük e megkülönböztetést, mert keresztyének tudunkkal nincsenek,) a hetivásáros szegény falusi néppel szemben gyakorolnak. — A legtöbb helyütt a pusztulás szélén álló, vagyónának csak romjain tengődő falusi ember behozza terméskéjének egy részét a városba, hogy pénzt lásson érte, mert nyakán van az — adóekzekuczió, fizetni kell a porciót. Reménytel elteve ül szekerén, várva a jó szerencsét, hogy majd csak akad vevő, a ki megígéri a tisztességes árt, ha ugyan annak nevezhetjük most az élet ártát. És nem ok nélkül vár. Már reggeli 9 óra előtt (?) faktorok lepik el az élet piacot s megkezdődik az alku mindenfelé. A viszonyokhoz képest tisztességes árt is ígérnek, előpénzt is adnak s egy kis czédulát nyomnak a vevő markába, jól megmagyarázza, hogy itt és itt átvesszik tőle az életet, de nem elébb mint déli tizenkét órakor. A szegény falusi atyafi készpénznek vesz minden ravasz szót s a 20 kr. előpénzt (mert ennyi sokott az lenni) elfogadva, egyéb dolga után lát s a kijelölt helyen csak dél felé jelentkezik. Van aztán mint ámulnia. A kereskedő azzal fogadja, »hogy ő annak a faktornak, ki az életet megalkudta s a czédulát adta, a melyen a faktor aláírását egy-két hieroglif kinézésű ákom-bákom jelzi, híret sem hallotta; ő bevásárlással meg nem bízta; hanem ha már csakugyan rászedte